UCHWAŁA NR XXVIII/250/13
RADY GMINY JAWORZE

z dnia 22 października 2013 r.

w sprawie wprowadzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jaworze na lata 2014-2022

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 594), art. 16b ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 ze zm.), w związku z art. 4^1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 roku poz. 1356 ze zm.) i z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.)

Rada Gminy Jaworze uchwala, co następuje:

§ 1. Wprowadzić Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jaworze na lata 2014 - 2022 w brzmieniu określonym załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Wójtowi Gminy Jaworze.

§ 3. 1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

2. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty.

Przewodniczący Rady Gminy
Jaworze

Andrzej Śliwka

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jaworze na lata 2014-2022

Opracowanie: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworzu przy udziale Zespołu Roboczego ds. Opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Jaworze na lata 2014-2022.

SPIS TREŚCI:

I. Wstęp.
   1. Podstawa prawna.
   2. Zgodność z aktami prawa wspólnotowego, strategiami międzynarodowymi, krajowymi i lokalnymi.
   3. Założenia i zagrożenia strategii, oraz programy powiązane.

II. Diagnoza problemów społecznych w Gminie Jaworze.
   1. Sytuacja demograficzna.
   2. Rodzina w systemie pomocy społecznej.
   3. Zadania z zakresu oświaty w gminie Jaworze.
   4. Aktywność zawodowa.
   5. Działalność gospodarcza i rolnicza.
   6. Gospodarka przestrzenna i mieszkalnictwo.
   7. Ochrona zdrowia.
   8. Niepełnosprawność.
   9. Analiza uwarunkowań i potrzeb lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
   10. Analiza uwarunkowań i potrzeb lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów narkomanii.
   11. Kultura, sport i rekreacja.
   12. Przemoc w rodzinie, przestępczość.

III. Priorytety, misja i cel główny strategii.
   1. Priorytety.
   2. Misja.
   3. Cel główny.

IV. Cele strategiczne i kierunki działań.
   1. Wzmocnienie rodziny.
   2. Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
   3. Podniesienie poziomu aktywności osób nieaktywnych zawodowo i ograniczenie negatywnych skutków pozostawania bez pracy.
   4. Wsparcie osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością ukierunkowane na przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu.
   5. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych w aktywnym pełnieniu ról społecznych.
   6. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie, zmniejszenie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi.
   7. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów narkotykowych zmniejszenie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi.
   8. Wspieranie aktywnego i atrakcyjnego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców gminy, w tym dzieci i młodzież.
   9. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar.
   10. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie

V. Uwagi końcowe.

I. WSTĘP

1. Podstawa prawna.

Art. 16b ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku nakłada na gminy obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych.

2. Zgodność z aktami prawa wspólnotowego, strategiami międzynarodowymi krajowymi i lokalnymi.

a) Zgodność z prawem wspólnotowym

Prawo wspólnotowe nie ingeruje w systemowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej obowiązujące w państwach członkowskich, jednak polityka społeczna Unii Europejskiej koordynuje narodowe polityki społeczne w zakresie koniecznym z punktu widzenia funkcjonowania wspólnego rynku. Strategia ta jest spójna z polityką społeczną UE.

b) Zgodność z Europejskim Funduszem Społecznym

Założenia strategii tworzą warunki do realizacji projektów w obszarach wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego w zakresie przeciwdziałania i zwalczania długotrwałego bezrobocia, integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych i grup szczególnego ryzyka oraz integracji i reintegracji zawodowej kobiet, zgodnie z Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki.

c) Zgodność z Narodową Strategią Integracji Społecznej dla Polski

Jaworzańska strategia wpisuje się w Strategię Polityki Społecznej na lata 2007-2013 priorytety od nr 1 do 5.

d) Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020

Strategia niniejsza wpisuje się we wszystkie priorytety, w szczególności w Priorytet B: „Województwo Śląskie regionem o powszechnej dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie".

e) Zgodność ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020

Strategia niniejsza wpisuje się we wszystkie cele strategiczne powyższego dokumentu, takie jak: 1)Wzmocnienie polityki prorodzinnej. 2)Wyrównywanie szans wychowawczych i edukacyjnych dzieci i młodzieży. 3)Wspieranie osób starszych w pełnieniu ról społecznych. 4) Wzmacnianie równych szans osób niepełnosprawnych. 5) Wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. 6) Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. 7) Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego.

f) Zgodność ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Bielskiego

Niniejsza strategia jest zbieżna z misją i celami strategii powiatu bielskiego, a w szczególności z celami:

- zapewnienie niezbędnego wsparcia rodzinom i dzieciom;
- zapewnienie osobom niepełnosprawnym możliwości pełnego funkcjonowania w społeczności lokalnej i zaspokajania potrzeb;
- zwiększenie szansy mieszkańców powiatu do prawidłowego funkcjonowania na rynku pracy;
- stworzenie warunków sprzyjających samowystarczalności osób przewlekle chorych i starszych;

– stworzenie warunków readaptacji społecznej dla osób i grup wykluczonych ze społeczeństwa i zagrożonych marginalizacją.

g) Zgodność ze Strategią Rozwoju Gminy Jaworze

Strategia Rozwoju Gminy Jaworze nie zawiera szczegółowych rozwiązań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych w związku, z czym niniejsza strategia będzie uzupełniać tamten akt. Rozwój gospodarczy gminy musi być ściśle powiązany z polepszaniem jakości życia społeczności.

3. Założenia i zagrożenia strategii oraz programy powiązane.

Przy opracowywaniu strategii rozwiązywania problemów społecznych należy uwzględnić trzy zasady konstytucyjne: solidarności, pomocniczości i dobra wspólnego. We wszystkich programach i projektach wynikających ze strategii rozwiązywania problemów społecznych należy planować działania, których uczestnikami będą najważniejsze dla człowieka grupy oparcia społecznego.

Zagrożenia

Polski system prawny stwarza warunki do wdrażania lokalnych strategii w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, jednakże zagrożenie stanowi praktyka częstych zmian polityki społecznej i aktów prawnych w tej dziedzinie. Poważnym zagrożeniem dla realizacji strategii może być zahamowanie wzrostu gospodarczego, kryzys i znaczący wzrost bezrobocia, co skutkuje zwiększeniem się liczby osób wymagających wsparcia, przy równoczesnym ograniczeniu dostępnych środków finansowych. Istotne są niekorzystne zjawiska demograficzne i dezintegracja rodziny. Przeszkodą we wdrażaniu strategii może się okazać brak organizacji pozarządowych działających w sferze pomocy społecznej, ubogie zaplecze socjalne gminy, a także niedostatek kadry służb społecznych posiadającej specjalistyczne kwalifikacje niezbędne do rozwiązywania pojawiających się nowych i skomplikowanych problemów społecznych. Zagrożenie stanowić może także nakładanie na gminy nowych zadań, na realizację których brak jest dostatecznych środków finansowych oraz niepełne finansowanie zadań zlecanych przez administrację rządową.

Programy powiązane

Uzupełnieniem do strategii są programy pomocy społecznej i polityki społecznej już funkcjonujące w Jaworzu lub te, które zostaną uchwalone w przyszłości na bazie niniejszej strategii, takie jak:

1) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Jaworze – program uchwalany jest corocznie,
2) Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii – program uchwalany jest corocznie,
3) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Jaworze 2012-2017,
4) Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Jaworze na lata 2013-2015 – program uchwalany jest co 3 lata,
5) Gminny Program Wychodzenia z Bezdomności dla Gminy Jaworze.

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE JAWORZE

1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Wg stanu na dzień 31.12.2012r. liczba ludności w Jaworzu wynosiła 6637 osób, w tym: kobiet – 3434; mężczyzn – 3203. Liczba osób zameldowanych na pobyt czasowy wynosiła 254 osoby, w tym: kobiet – 118; mężczyzn – 136. Łącznie ludność w Jaworzu

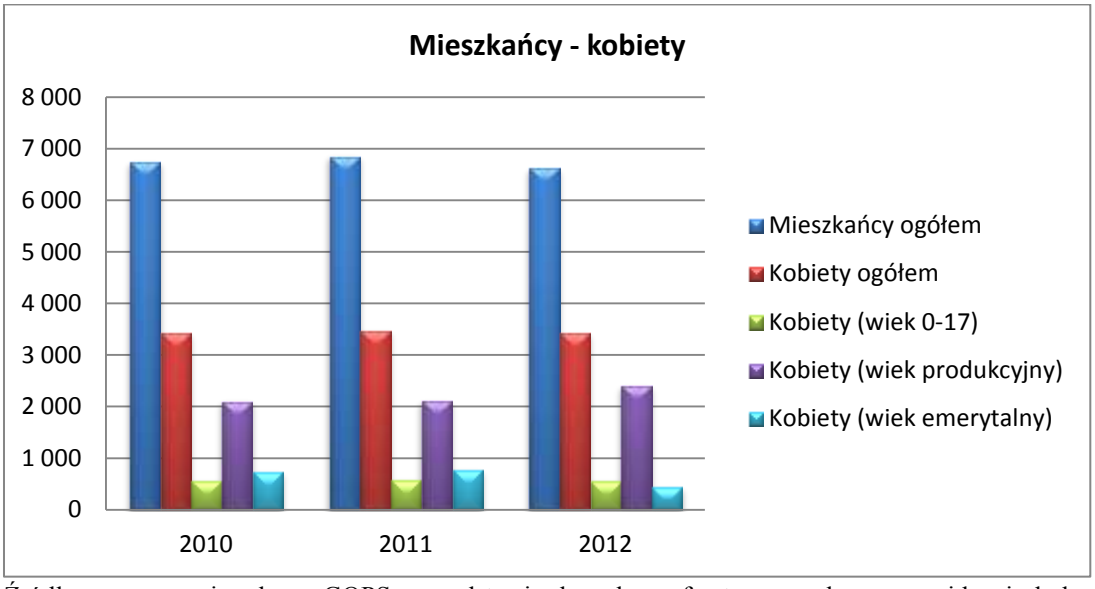
(meldunki stałe i czasowe na 31.12.2012r.) wynosiła 6891 osób, co stanowi 4,2% ogółu ludności powiatu bielskiego.

TABELA NR 1: LICZBA LUDNOŚCI W JAWORZU

Lata	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2010	6757	3433	3324
2011	6859	3486	3373
2012	6891	3552	3339

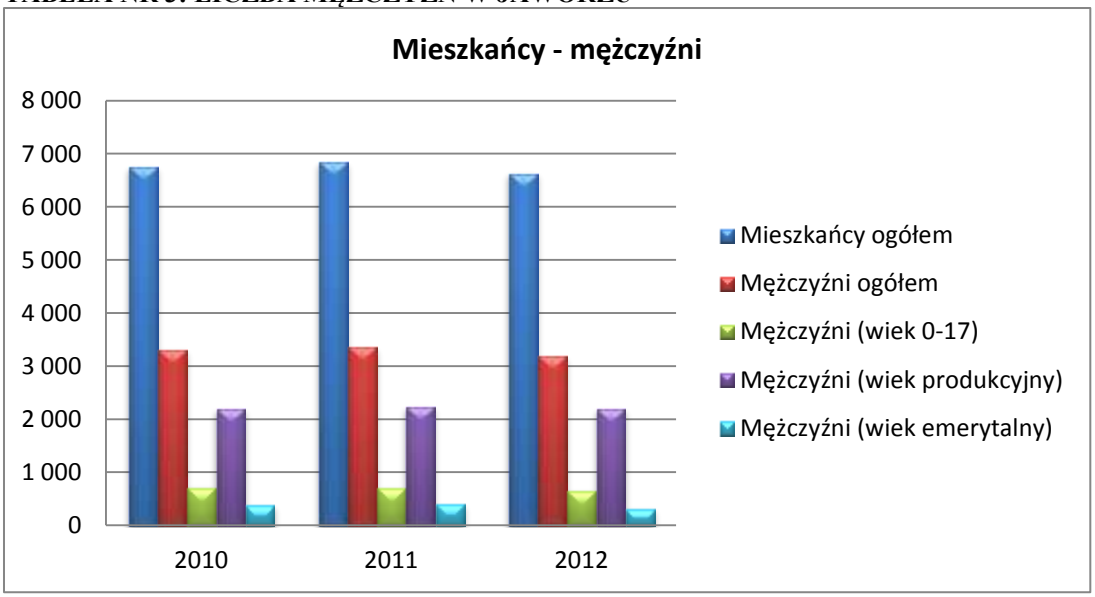
Źródło: opracowania własne GOPS na podstawie danych z referatu prowadzącego ewidencję ludności Urzędu Gminy w Jaworzu

TABELA NR 2: LICZBA KOBIET W JAWORZU

Źródło: opracowania własne GOPS na podstawie danych z referatu prowadzącego ewidencję ludności Urzędu Gminy w Jaworzu

TABELA NR 3: LICZBA MĘŻCZYZN W JAWORZU

Źródło: opracowania własne GOPS na podstawie danych z referatu prowadzącego ewidencję ludności Urzędu Gminy w Jaworzu

Powyższe tabele obrazują wzrost liczby mieszkańców Jaworza na przestrzeni trzech ostatnich lat.

TABELA NR 4: STRUKTURA WIEKU SPOŁECZNOŚCI JAWORZA

Lata	Wiek 0-17	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2010	1308	4309	1140
2011	1306	4356	1197
2012	1245	4177	1215

Źródło: opracowania własne GOPS na podstawie danych z referatu prowadzącego ewidencję ludności Urzędu Gminy w Jaworzu

Tabela przedstawia porównawczo lata 2010, 2011 i 2012. Obecnie obserwuje się spadek osób w wieku 0-17 lat. Zauważalny jest również spadek ludności w wieku produkcyjnym, stanowi 63% mieszkańców Jaworza. Z kolei osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 18% mieszkańców gminy, w tym przypadku liczba osób na przestrzeni ostatnich lat wzrosła. Wiąże się to z postępem społecznym, uwarunkowanym osiągnięciami różnych dyscyplin naukowych a zwłaszcza medycznych. W krajach rozwiniętych upowszechnia się coraz bardziej zdrowy styl życia, jak również zwiększa się świadomość społeczna ludzi, wszystko to wpływa na wydłużony okres życia. Zatem konieczne staje się stworzenie takiego systemu wsparcia środowiskowego dla osób starszych, ażeby w pełni zaspokoić ich potrzeby.

2. RODZINA W SYSTEMIE POMOCY SPOŁECZNEJ

2.1. Wsparcie rodziny w systemie pomocy społecznej, pieczy zastępczej, stypendiów i dodatków mieszkaniowych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworzu funkcjonuje od 2001r. realizując cele i zadania określone w następujących ustawach:

- Ustawa o pomocy społecznej,
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- Ustawa o dodatkach mieszkaniowych,
- Ustawa o systemie oświaty,
- Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy,
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zadania Ośrodka są zadaniami o charakterze profilaktycznym, rozwojowym, uzupełniającym i opiekuńczym. Zmierzają do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienia im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Celem Ośrodka jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tak ażeby w miarę możliwości doprowadzić ich do życiowego usamodzielnienia się i zintegrowania się ze środowiskiem.

Zadania Ośrodka pomocy Społecznej dzielą się na zadania zlecone oraz zadania własne.

TABELA NR 5: ŚRODKI FINANSOWWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ (ZAD. WŁASNE I ZLECONE)

LATA	OGÓŁEM
2010	1 786,130 zł
2011	1 816,121 zł
2012	1 955,053 zł

Źródło: opracowania własne GOPS

Budżet Ośrodka Pomocy w dziale zadania własne i zadania zlecone co roku na przestrzeni ostatnich trzech lat wzrasta.

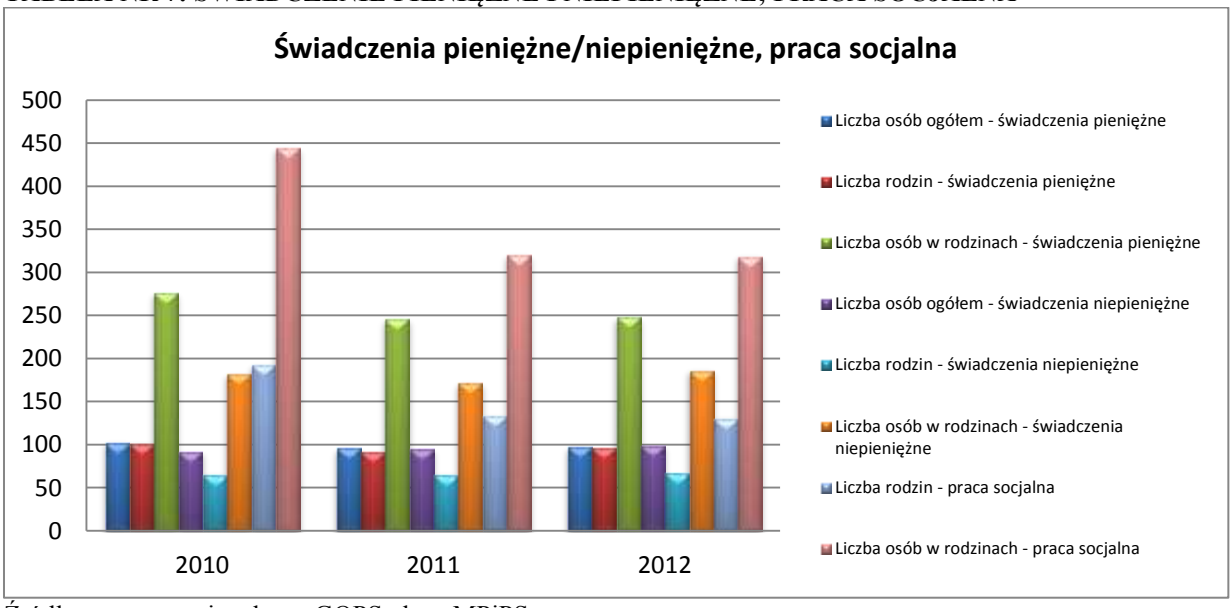
W 2012 roku w gminie Jaworze pomocą określoną w ustawie o pomocy społecznej objęte były 133 rodziny. Pomoc materialną (zasiłki, dożywianie, usługi opiekuńcze, składki zdrowotne, schronienie, pobyt w domu pomocy społecznej) świadczono dla 154 osób z 105 rodzin. Z pomocy finansowej skorzystało 57 rodzin mających na utrzymaniu małoletnie dzieci, w tym 28 rodzin niepełnych i 12 wielodzietnych. Na realizację zadań zleconych z pomocy społecznej w 2012 roku dla 8 rodzin wydatkowano 14 175 zł na specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Na realizację świadczeń pieniężnych usługowych i rzeczowych z pomocy społecznej w 2012r. z zadań własnych dla 105 rodzin wydatkowano kwotę 318 756,56 zł.

TABELA NR 6: OSOBY I RODZINY KORZYSTAJACE Z POMOCY SPOŁECZNEJ

LATA	LICZBA OSÓB	LICZBA RODZIN
2010	447	197
2011	317	144
2012	324	138

Źródło: opracowania własne GOPS, ocena zasobów pomocy społecznej

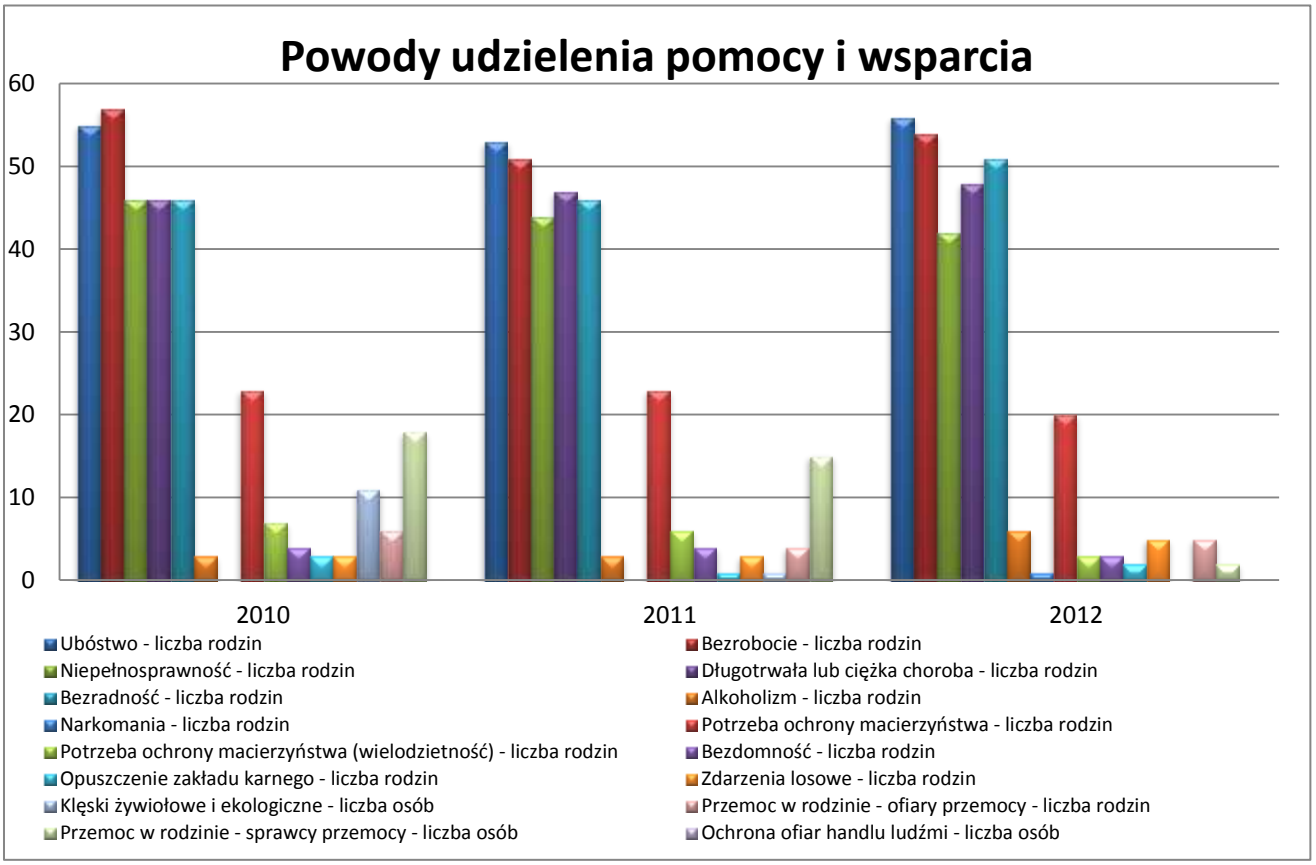
TABELA NR 7: ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE I NIEPIENIĘŻNE; PRACA SOCJALNA

Źródło: opracowania własne GOPS, dane MPiPS

Jak wynika z powyższej tabeli liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich 3 lat spadła. Powodem takiej sytuacji jest fakt, iż dopiero w październiku 2012r. podniesiono kryterium dochodowe uprawniające do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej.

TABELA NR 8: POWODY UDZIELANIA POMOCY I WSPARCIA

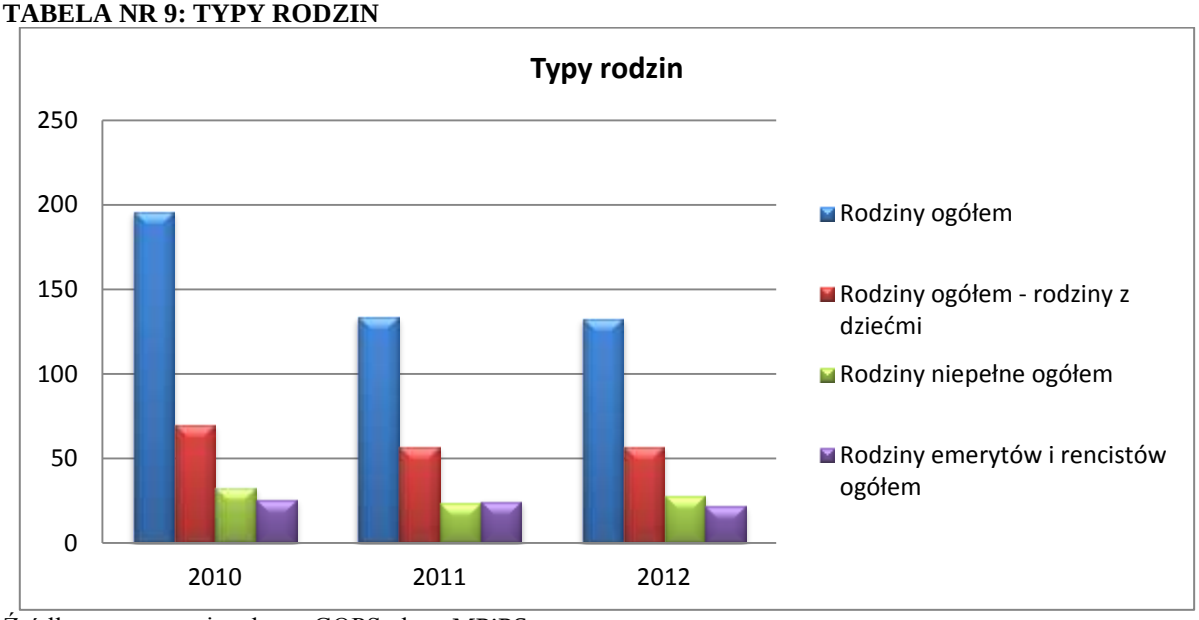
Najczęściej wskazywanymi trudnymi sytuacjami życiowymi, z powodu których udzielone były świadczenia z pomocy społecznej były ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Ubóstwo jest w chwili obecnej poważnym problemem społecznym. Nie występuje ono prawie nigdy samoistnie, lecz towarzyszy innym problemom w społeczności Jaworza, najczęściej bezrobociu, niepełnosprawności i bezradności. Dlatego tego tematu nie omawiamy indywidualnie, tylko przy innych dysfunkcjach będących przyczyną korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. W Polsce system pomocy społecznej obejmuje wsparciem osoby ubogie tylko wówczas, gdy ubóstwu towarzyszy inny poważny problem społeczny. Jest to rozwiązanie odmienne niż w większości krajów Unii Europejskiej, gdzie już sam fakt posiadania niskich dochodów uprawnia do pomocy finansowej ze środków publicznych. W Polsce próg interwencji socjalnej, czyli wysokość dochodu, która uprawnia do wsparcia socjalnego z pomocy społecznej określa ustawa. Aktualnie dla gospodarstwa jednoosobowego próg ten wynosi 542 zł, a dla gospodarstwa wieloosobowego 456 zł na każdą osobę w rodzinie. Interwencja socjalna dotyczy osób i rodzin, których dochód jest niższy od minimum socjalnego a wyższy od minimum egzystencji, zatem są to rodziny o bardzo niskich dochodach. Zjawisko bezrobocia jest poważnym zagrożeniem społecznym, wynika głównie z niskiego poziomu wykształcenia, braku odpowiednich kwalifikacji zawodowych nieadekwatnych do potrzeb rynku pracy, braku chęci i motywacji zmiany istniejącej sytuacji a przede wszystkim z braku pracy zarobkowej dla osób zdolnych do podjęcia pracy. Długotrwałe bezrobocie często wpływa na pogłębienie się: ubóstwa, bezradności przestępczości i alkoholizmu. Osoby niepełnosprawne oraz długotrwale lub ciężko chore często borykają się z brakiem środków finansowych na leczenie czy rehabilitację. Niejednokrotnie czują się odrzucone lub wręcz wykluczone przez społeczeństwo. Wśród osób długotrwale chorych znajdują się również dzieci. Z danych z Powiatowej Poradni

Psychologiczno-Pedagogicznej w Czechowicach-Dziedzicach w 2012 roku z terenu powiatu bielskiego diagnozowanych było 2253 dzieci z czego 123 stanowiły dzieci z terenu Jaworza. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, jak wynika z powyższej tabeli, stanowi również liczną grupę najczęściej korzystającą ze świadczeń pomocy społecznej. Bardzo często grupa ta powiązana jest z innymi dysfunkcjami takimi jak: alkoholizm, bezrobocie, przemoc w rodzinie, są to rodziny niepełne jak i wielodzietne będące w sytuacji kryzysowej.

Wśród klientów GOPS w marginalnej ilości występuje problem trudności w adaptacji do środowiska po opuszczeniu zakładu karnego i bezdomność. Natomiast narkomanii, sieroctwa i ochrony ofiar handlu ludźmi nie odnotowano.

TABELA NR 9: TYPY RODZIN

Źródło: opracowania własne GOPS, dane MPiPS

Tabele obrazują jak na przestrzeni ostatnich 3 lat maleje liczba rodzin z dziećmi. Wynika to z faktu, iż dla rodziców urodzenie się dziecka to poważna decyzji w kontekście finansowym przy obecnie braku pewności na stałą, dobrze płatną pracę. W 2012r. było 57 rodzin z dziećmi ogółem, rodzin niepełnych było 28. W domu pomocy społecznej w 2012roku przebywało 7 osób, z kolei usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania objętych było 7 osób w wieku podeszłym i 1 osoba niepełnosprawna ruchowo. GOPS w Jaworzu w 2012 objął dożywianiem w szkole i przedszkolu 50 dzieci, posiłki wydawane były 3 osobom dorosłym. Wypłacono zasiłki na żywność dla 19 osób oraz\ opłacono świadczenia rzeczowe dla 37 osób.

Z roku na rok obserwujemy wzrost w zakresie pracy socjalnej świadczonej przez pracowników socjalnych, w tym na rzecz osób nieporadnych i chorych psychicznie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworzu we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku-Białej, zgodnie z ustawą o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej od 2012 roku współfinansuje pobyt dziecka w rodzinie zastępczej i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Rodzina zastępcza to taka rodzina, która zapewnia opiekę i wychowanie dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej, które z powodu przeszkód natury prawnej (rodzice nie zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej) nie mogą być przysposobione. Rodzina zastępcza może być ustanowiona także dla dziecka, które mogłoby

zostać adoptowane (nie ma przeszkód natury prawnej), ale z różnych przyczyn nie udaje się znaleźć dla niego rodziny adopcyjnej.

TABELA NR 10:DANE DOTYCZĄCE RODZIN ZASTĘPCZYCH Z TERENU JAWORZA

LATA	LICZBA RODZIN NIESPOKREWNIONYCH	LICZBA RODZIN SPOKREWNIONYCH	RAZEM
2010	2	7	9
2011	2	7	9
2012	2	5	7

Źródło: dane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku-Białej

Na podstawie danych PCPR w Bielsku-Białej w 2012 roku w pieczy zastępczej przebywało 4 dzieci z Jaworza. Po zakończeniu pobytu w rodzinie zastępczej usamodzielniało się 2 dzieci. Pomocą koordynatora objętych były 4 rodziny zastępcze na terenie gminy. Żadne dziecko umieszczone w systemie pieczy zastępczej nie powróciło do środowiska rodzinnego.

Dwoje rodziców zobowiązanych do ponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej zalegało z wnoszeniem opłat na dzień 31.12.2012r.

W 2012 roku 11 rodzin było zagrożonych utratą dziecka, w tych rodzinach wychowywane jest 20 dzieci. Spośród tych rodzin w trzech występowało zjawisko przemocy domowej, a więc prowadzona była procedura „Niebieskiej Karty". W jednej rodzinie wystąpiła sytuacja kryzysowa spowodowana zdarzeniem losowym. Trzem rodzinom zaproponowano wsparcie asystenta rodziny, z czego dwie skorzystały z tej formy pomocy. W tych rodzinach wychowywane jest 4 dzieci. Dwie rodziny skorzystały z pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczonych dzieciom.

Począwszy od 1.09.2012 r. 28 dzieci uczestniczyło w zajęciach świetlicowych, z czego sześcioro korzystało z usług logopedycznych. Świetlica ma charakter środowiskowy i oprócz wspierania rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych prowadzi działania profilaktyczne i terapeutyczne w zakresie przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom. Z poradnictwa specjalistycznego – prawnego i psychologicznego skorzystało 59 rodzin, jedna rodzina została objęta pomocą w zakresie interwencji kryzysowej. Nie ustanowiono rodzin pełniących funkcje rodzin wspierających.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworzu wspiera także te rodziny, które z uwagi na niskie dochody nie są w stanie pokryć kosztów utrzymania mieszkań, jest to pomoc w formie dodatków mieszkaniowych.

TABELA NR 11: DODATKI MIESZKANIOWE

LATA	LICZBA RODZIN	KWOTA ŚWIADCZEŃ
2010	12	13 000
2011	9	12 000
2012	11	13 333

Źródło: opracowania własne GOPS, ocena zasobów pomocy społecznej

Ponad połowa rodzin uprawnionych do korzystania z dodatku mieszkaniowego to podopieczni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

TABELA NR 12 : POMOC MATERIALNA DLA UCZNIÓW

LATA	LICZBA RODZIN	KWOTA ŚWIADCZEŃ
2011	23	22 261
2012	39	24 885

Źródło: opracowania własne GOPS, ocena zasobów pomocy społecznej

W 2011 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przejął zadania w zakresie pomocy materialnej dla uczniów. Zadania te reguluje ustawa o systemie oświaty. Osobami uprawnionymi do otrzymywania stypendium szkolnego są uczniowie lub słuchacze, których rodziny znajdują się w trudnej sytuacji materialnej a dochód na jednego członka rodziny nie przekracza kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej tj. 456 zł.

2.2. Dożywianie.

Dzieci i osoby z rodzin o niskich dochodach mogą skorzystać z pomocy w formie zakupu posiłku lub żywności. Uprawnione są rodziny o dochodach nieprzekraczających 180% kryterium dochodowego z pomocy społecznej, a kilkoro uczniów w roku może być objęte pomocą na wniosek dyrektora placówki bez spełniania kryterium. W ramach Programu może być dofinansowywane doposażenie stołówek w placówkach oświatowych. W ubiegłym roku 118 osób korzystało z tej formy pomocy, a jej koszt wyniósł 85 306,52 zł. W każdej placówce oświatowej działa stołówka szkolna, co daje uczniom dostęp do regularnych posiłków dostosowanym do wieku i stanu zdrowia. Dzieci korzystają także z posiłków opłacanych przez sponsorów.

2.3. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Państwo świadczy pomoc dla dzieci i młodzieży uprawnionej do alimentów, których egzekucja jest bezskuteczna w formie wypłat z tzw. funduszu alimentacyjnego. Świadczenia przysługują do 18 r. ż, lub do 25 r. ż. jeżeli uprawnieni uczą się lub studiują, a niepełnosprawnym w stopniu znacznym bez względu na wiek. Wypłacane są w wysokości zasądzonych alimentów, jednak nie więcej niż 500 zł miesięcznie. W 2012 roku korzystało z niego 49 osób. Gmina zobowiązana jest do prowadzenia postepowania wobec dłużników alimentacyjnych zmierzającego do ściągnięcia od nich zobowiązań. Jest to niezwykle trudne i kosztowne zadanie. Zwroty uzyskane od dłużników alimentacyjnych stanowią 18% wypłaconych świadczeń, co jest wyższe od średniej krajowej -13,9%. Wydatki z funduszu wyniosły ubiegłym roku około 220 000 zł.

Liczba dłużników alimentacyjnych mających zobowiązanie wobec naszej gminy wynosi 51 osób, w tym tylko 6 zamieszkałych w Jaworzu. Do tej pory zobowiązania spłaciło 10 dłużników, a 1 zmarł. Liczba dłużników alimentacyjnych mieszkających w Jaworzu a mających zobowiązanie wobec innych gmin, gdzie GOPS prowadzi postępowania aktywizujące wynosi 14.

2.4. Świadczenia rodzinne

Od 1.05.2004 roku nasze państwo wspiera rodziny o niskich dochodach nie pozwalających na pełne zaspokojenie potrzeb bytowych i rozwojowych dzieci i młodzieży poprzez świadczenia rodzinne przy progu dochodowym 539 zł na osobę w rodzinie (623 zł w rodzinie, w której wychowywane jest dziecko niepełnosprawne). Pomimo znacznego wzrostu kosztów utrzymania rodzin z dziećmi próg dochodowy został dotychczas tylko raz zwaloryzowany i to dopiero w ubiegłym roku, choć ustawa zakłada jego waloryzację co 3 lata. Na dzień 31.12.2012 r. zasiłki rodzinne pobierało 110 rodzin na 205 dzieci. Wysokość zasiłku uzależniona jest od wieku i wynosi 77 zł do 5 roku życia, 106 zł do 18 roku życia i 116 zł po ukończeniu 18 lat. Do zasiłku rodzinnego przysługują różne dodatki. Średnio na

jedno dziecko rodzina otrzymała pomoc w kwocie 1855 zł w roku, łączny koszt 380 282 zł. Ze świadczeń opiekuńczych korzystało 107 osób, łączny koszt 275 987 zł. Do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka tzw. „becikowe" uprawnionych było 59 osób, łączny koszt 59 000 zł.

Szczegółowe dane na temat osób i rodzin korzystających z pomocy socjalnej w gminie zamieszczane są w sporządzanej corocznie „Ocenie zasobów pomocy społecznej".

Jednakże realne wsparcie finansowe rodzin wychowujących dzieci jest stosunkowo niewielkie i nie zaspokaja w pełni potrzeb rozwojowych dzieci. Z badań Eurostat za 2009 r. w Polsce wynika, że stopa ubóstwa dzieci jest bardzo wysoka i wynosi 23% populacji, wg polskich badań BBGD- 20,2%. Równocześnie nasz kraj wyróżnia najniższy w UE poziom wydatków na świadczenia rodzinne (na poziomie 0,75% PKB). Znamienny jest też bardzo niski udział podatku dochodowego w PKB – na poziomie 4,36%, co stanowi odsetek przeszło dwukrotnie niższy od przeciętnej wartości dla krajów Unii Europejskiej (9,3%). U podłoża tego zjawiska leży na pewno m.in. tzw. „szara strefa", ale także niski poziom zarobków w naszym kraju. Z informacji zawartych w raporcie „Zatrudnienie w Polsce 2011. Ubóstwo a praca" pod redakcją Macieja Bukowskiego i Igi Magdy sporządzonym z inicjatywy MPiPS, obecnie grupą społeczną najbardziej zagrożoną ubóstwem i jego negatywnymi skutkami są rodziny z dziećmi. Polityka państwa w latach 2005-2010 przyczyniła się wprawdzie do obniżenia poziomu ubóstwa wśród dzieci o 1,4% punktu procentowego, ale nadal stopień wsparcia rodzin z dziećmi w ramach świadczeń socjalnych należy do jednego z najniższych w Europie. Poprawę tej sytuacji może przynieść tylko podnoszenie wysokości zasiłku rodzinnego, przy równoczesnym zwiększaniem atrakcyjności zatrudnienia. Aby osiągnąć długofalowy efekt ograniczenia ubóstwa dzieci, to finansowe wsparcie gospodarstw domowych powinno iść w parze z polityką promocji zatrudnienia. Wzrost zatrudnienia rodziców może się przełożyć wprost na ograniczenie ubóstwa dzieci, a poprawa finansowej atrakcyjności pracy może otwierać przestrzeń do podnoszenia świadczeń socjalnych bez negatywnych skutków uporczywego „trwania w systemie pomocy społecznej". Aktywność zawodowa prowadzi do systematycznej i stabilnej poprawy warunków materialnych rodzin z dziećmi. Podnoszenie wysokości świadczeń rodzinnych ma negatywny wpływ na motywację do pracy, zwłaszcza jeżeli tak, jak w naszym kraju równocześnie ograniczany jest dostęp do świadczeń dla pracujących rodziców poprzez realny spadek wartości kryterium dochodowego (wzrost kryterium w 1012 roku nie zrównoważył wzrostu cen od 2010 roku). Z raportu wynika, ze cały pakiet zmian wprowadzonych w 2012 roku nie przyczyni się do ograniczenia ubóstwa wśród dzieci.

Kryzys gospodarczy spowodował drastyczne pogorszenie się sytuacji wszystkich mieszkańców Unii Europejskiej. Najnowsze badania wykazują, że aż 120 mln jest zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Dlatego Parlament Europejski tworzy na lata 2014-2020 nowy fundusz dla najbardziej potrzebujących w wysokości 3,5 mld euro. Ma on zapewnić wsparcie najbardziej potrzebującym, przede wszystkim dzieciom i bezdomnym, a dystrybucję prowadzić będą poszczególne kraje członkowskie.

3. ZADANIA Z ZAKRESU OŚWIATY W GMINIE JAWORZE

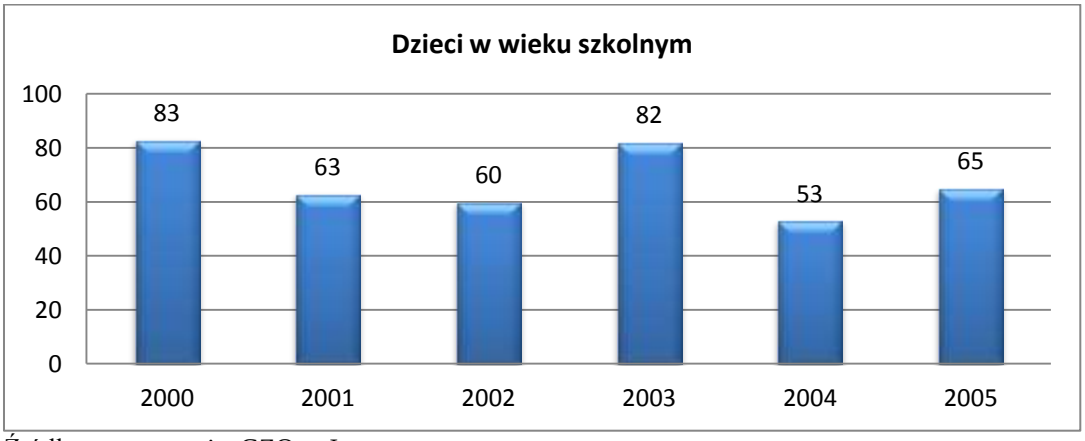
3.1. Diagnoza sytuacji społecznej.

TABELA NR 13: DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM

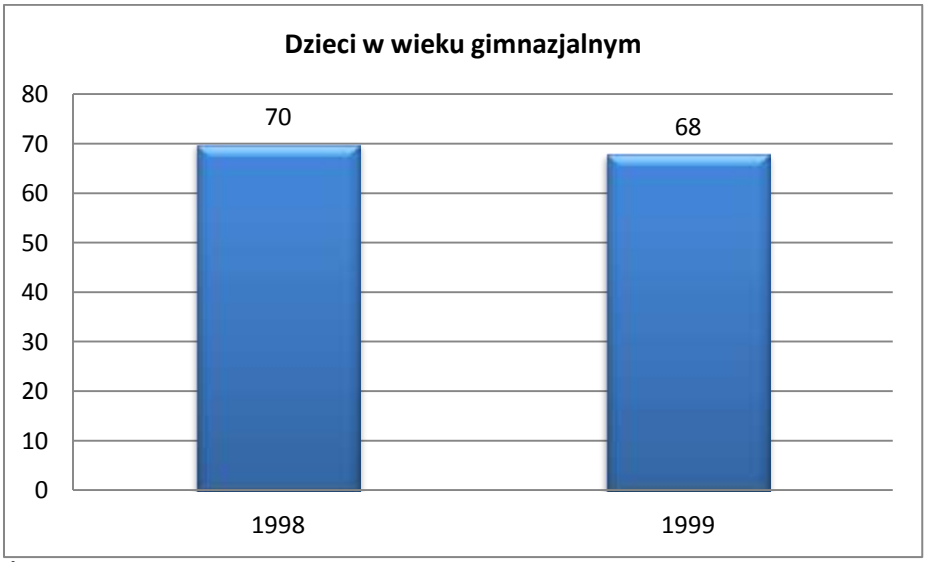
Źródło: opracowanie GZO w Jaworzu

TABELA NR 14: DZIECI W WIEKU SZKOLNYM

Źródło: opracowanie GZO w Jaworzu

TABELA NR 15: DZIECI W WIEKU GIMNAZJALNYM

Źródło: opracowanie GZO w Jaworzu

Wykazane dane obejmują ilości dzieci zameldowanych na pobyt stały lub czasowy na terenie gminy Jaworze, jednak istnieje zjawisko zamieszkiwania na terenie naszej gminy rodzin z dziećmi bez uregulowań meldunkowych. Warto zaznaczyć również, iż w naszych placówkach szkolnych znajdują się również dzieci z sąsiednich miejscowości. Część rodziców decyduje się także na wysyłanie dzieci do szkoły podstawowej lub gimnazjum na terenie ościennych gmin.

Z posiadanych informacji około 40 dzieci korzysta z usług przedszkoli niepublicznych na terenie gmin Bielsko-Biała i Jasienica.

Na terenie gminy Jaworze funkcjonuje jedna szkoła podstawowa, jedno gimnazjum, dwa 4-oddziałowe przedszkola samorządowe i jedno przedszkole niepubliczne na 40 dzieci. Posiadane warunki infrastruktury lokalowej pozwalają w pełni zabezpieczyć potrzeby naszej gminy.

3.2. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią.

W przypadku dzieci przedszkolnych posiadamy uruchomiony dodatkowy oddział w przedszkolu na ul. Wapienickiej. W sytuacji braku ilości dzieci istnieje możliwość likwidacji tego oddziału. Z takim założeniem zostały podjęte kroki w zakresie zatrudnienia na czas określony dodatkowego personelu na potrzeby tego oddziału.

Placówki - szkoły i gimnazjum są w stanie objąć nauczaniem do 750 dzieci. Jednak posiadane informacje demograficzne nie wskazują na zagrożenie w zakresie zaspokojenia tych potrzeb naszej gminy. Zatrudnienie personelu pedagogicznego i obsługującego te placówki jest racjonalne do wymogów ramowych programów nauczania i niezbędnych potrzeb.

Docelowo planuje się termomodernizacje budynku szkoły podstawowej z wymianą węzła grzewczego na gazowe, co wiąże się z redukcją zatrudnienia na etatach palaczy. W pozostałych przypadkach placówek oświatowych z posiadanych przesłanek nie planuje się zmian etatowych na stanowiskach obsługowych. Decyzje w tym zakresie są uzależnione od sytuacji finansowej gminy.

W przypadkach dzieci niepełnosprawnych obecnie realizujemy obowiązek zapewnienia dowozu dla 10 dzieci do szkół i placówek terapeutycznych na terenie Bielska-Białej. Dzieci w zależności od postępów w nauce realizują obowiązek szkolny w szkołach podstawowych i gimnazjum z klasami specjalnymi. Z posiadanych informacji i orzeczeń do 2022 roku obowiązek ten wygaśnie w przypadku 7 dzieci. Jednocześnie 1 dziecko z orzeczeniem o kształceniu specjalnym przejdzie z przedszkola do szkoły podstawowej.

W zakresie placówek zapewniających opiekę nad dzieckiem w wieku do 3 r. życia na terenie gminy nie posiadamy takich punktów samorządowych ani żaden podmiot niepubliczny nie zarejestrował takiej placówki na terenie naszej gminy.

4. AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA

W gminie od lat występuje zjawisko bezrobocia. Bezrobocie polega na pozostawaniu bez zatrudnienia przez osoby w wieku produkcyjnym, które są zdolne do pracy i zgłaszają gotowość jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu pracy. Bezrobocie jest dysfunkcją, która rodzi wiele negatywnych skutków dla osoby bezrobotnej, rodziny bezrobotnego i społeczności lokalnej. Bezrobocie obniżając popyt na produkty i usługi w efekcie w sposób pośredni powoduje dalszy wzrost bezrobocia. Ta dysfunkcja od lat jest główną przyczyną trudnej sytuacji finansowej i rodzinnej klientów pomocy społecznej w Jaworzu. Na dzień 31.12.2012 roku stopa bezrobocia w kraju wynosiła 13,4%, w województwie śląskim 11,1%,

a w powiecie bielskim 11%. Stopa bezrobocia w powiecie wrasta systematycznie od 2009 roku. W Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku-Białej zarejestrowanych było 6030 bezrobotnych, w tym 426 osób niepełnosprawnych, co stanowi 7% ogółu bezrobotnych. Jako poszukujące pracy zarejestrowanych było 58 osób, w tym 3 z naszej gminy. Dane z urzędów pracy nie ukazują pełnej skali bezrobocia. Oprócz osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy istnieje nieznana liczba osób pozostających bez pracy, które nie są objęte statystyką Urzędu tzw. „bezrobocie ukryte".

Osoby aktywne zawodowo to te, które pracują zawodowo a więc: pracodawcy, pracownicy, osoby pracujące na własny rachunek oraz zarejestrowani bezrobotni. Liczba osób aktywnych zawodowo na rynku pracy ulega wahaniom w zależności od pory roku oraz sezonu, w którym to istnieje zapotrzebowanie na danych pracowników. I tak na przykład w okresie przedświątecznym istnieje zapotrzebowanie na pracowników w branży handlowej, w okresie zbiorów na pomoc przy zbiorach itd. Niestety dość sporą grupę osób w tej kategorii stanowią osoby bezrobotne zarejestrowane w Powiatowych Urzędach Pracy. Bezrobocie polega na pozostawaniu bez zatrudnienia przez osoby w wieku produkcyjnym, które są zdolne do pracy i zgłaszają gotowość jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu pracy. Bezrobocie jest dysfunkcją, która rodzi wiele negatywnych skutków dla osoby bezrobotnej, rodziny bezrobotnego i społeczności lokalnej. Ta dysfunkcja od kilku lat jest główną przyczyną trudnej sytuacji finansowej i rodzinnej klientów pomocy społecznej w Jaworzu.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku stopa bezrobocia wynosiła:

- W kraju – 13,4% (wzrost o 0,9% w stosunku do 31.12.2011r.),
- W województwie śląskim – 11,1% (wzrost o 1,0% w stosunku do 31.12.2011r.),
- W mieście Bielsku-Białej – 6,7% (wzrost o 0,5% w stosunku do 31.12.2011r.),
- W powiecie bielskim 11,0% (wzrost o 1,0% w stosunku do 31.12.2011r.)

TABELA NR 16: BEZROBOTNI Z TERENU JAWORZA ZAREJESTROWANI W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY

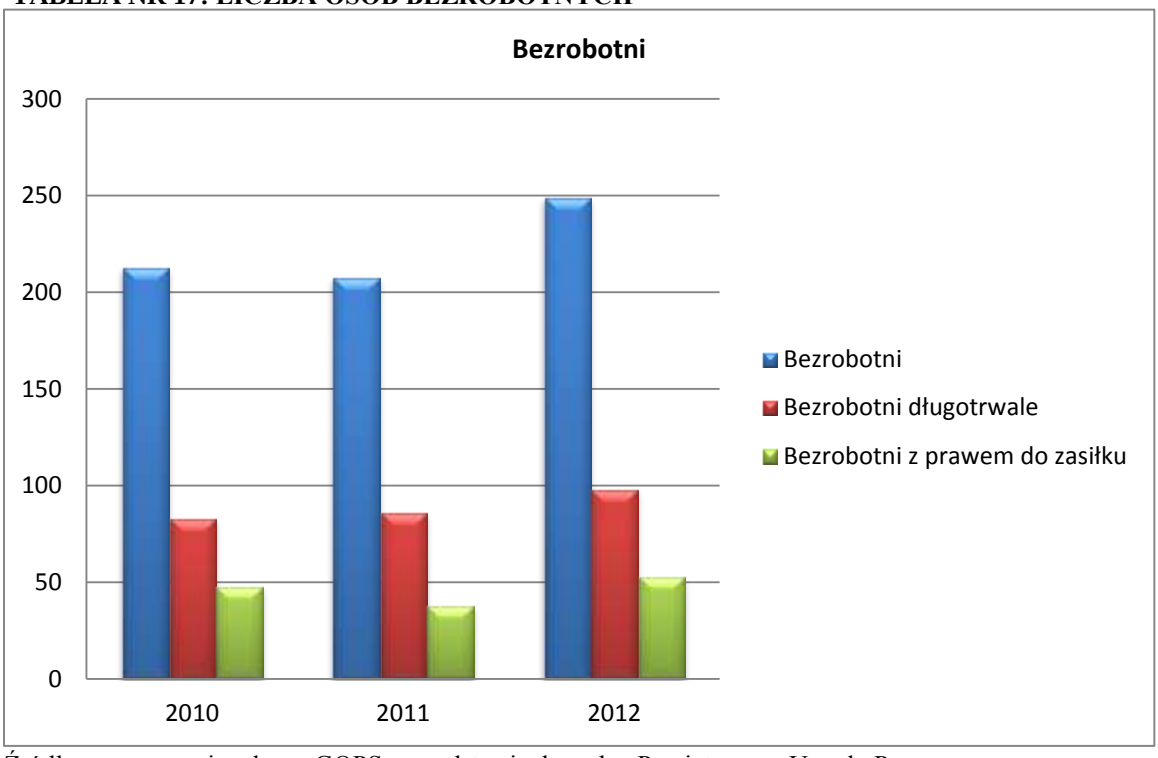
BEZROBOTNI	2010	2011	2012
Bezrobotni ogółem	213	208	249
Bezrobotni długotrwale ogółem	83	86	98
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	48	38	53

Źródło: opracowania własne GOPS na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy

Z danych z powyższej tabeli wynika, że w ostatnim roku w Jaworzu nastąpił znaczący wzrost liczby bezrobotnych o około 20%, a osoby uprawnione do zasiłku stanowią tylko 21% wszystkich osób zarejestrowanych w PUP. Najliczniejsza grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 83, z policealnym i zawodowym 71, z wykształceniem wyższym 40, gimnazjalnym i poniżej 39 i średnim ogólnym 16. Szczególnie niepokojące jest długotrwałe pozostawanie bez pracy. Zjawisko to dotyczy około 40% bezrobotnych i rodzi negatywne skutki dla jednostki i grupy społecznej. To osoby z tej grupy najczęściej korzystają ze wsparcia pomocy społecznej. W ubiegłym roku było to 65 osób z 54 rodzin. Najwięcej z nich tj. 37 osób było w przedziale wiekowym od 23 do 42 lat i posiadało wykształcenie zawodowe – 33. W programach realizowanych przez OHP w

Bielsku-Białej uczestniczyło 8 osób spośród młodzieży naszej gminy, programy pozwalają uzupełnić wykształcenie na poziomie gimnazjalnym i zawodowym. Wobec dużej wagi problemu bezrobocia i jej znaczenia dla całej społeczności, gmina nie może pozostać bezczynna wobec tego zjawiska, pomimo, iż zasadniczo zwalczanie bezrobocia jest zadaniem Powiatowego Urzędu Pracy. Wobec faktu, że bezrobocie na przestrzeni lat utrzymywało się na stosunkowo wysokim poziomie, a w ostatnim okresie szybko przyrasta prognozujemy dalsze zwiększanie się skali problemów społecznych wynikających z tych niekorzystnych tendencji i konieczność wspierania mieszkańców gminy borykających się z brakiem zatrudnienia. Oprócz osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie istnieje nieznana liczba osób pozostających bez pracy, które nie są objęte statystyką Urzędu.

TABELA NR 17: LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH

Źródło: opracowania własne GOPS na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy

Przyczyną dużego wzrostu bezrobocia, stał się między innymi fakt wprowadzenia nowych technologii oszczędzających pracę ludzką, niedostosowanie kwalifikacji osób poszukujących pracy do tych technologii, restrukturyzacja przemysłu, zmiany w organizacji pracy. Obecnie w procesach produkcji większość stanowisk pracy zastępowana jest przez pracę komputerów i maszyn. W związku z tym liczba miejsc pracy została znacznie ograniczona. Przyczynami bezrobocia są również: kryzys gospodarczy, ograniczenie produkcji, likwidacja niektórych gałęzi przemysłu, trudności mieszkaniowe, przenoszenie zakładów do innego kraju, itp.

5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA I ROLNICZA

Jaworze jest gminą wiejską. Położone jest ona w powiecie bielskim, który wraz z powiatami cieszyńskim i żywieckim wchodzi w skład subregionu południowego województwa śląskiego. Leżąc w sąsiedztwie Bielska-Białej pozostaje pod silnym wpływem procesów rozwoju organizowanych w przestrzeni przez ten ośrodek regionalny. Zatem

społeczność Jaworza aktywnie korzysta z efektów położenia (efektów aglomeracyjnych) względem Bielska-Białej i aglomeracji górnośląskiej. W sytuacji niskiej atrakcyjności zatrudnienia na obszarze gminy jej mieszkańcy uczestniczą w zatrudnieniu na regionalnym rynku pracy. W regionalnym układzie odniesienia gminie przypisywana jest funkcja turystyczna i rekreacyjno-sportowa. Zawodowa aktywność mieszkańców gminy koncentruje się głównie na usługach. Kluczem do rozwoju gminy jest turystyka i agroturystyka, czemu sprzyjają duże zalesienie, stoki górskie, zasoby wód mineralnych. Dodatkowym atutem gminy są dobre połączenia komunikacyjne z Bielskiem-Białą, Cieszynem i z Górnym Śląskiem. Powierzchnia gminy wynosi 2132 ha. Struktura przestrzenna gminy przedstawia się następująco – południowa część jest zdominowana przez tereny leśne, które zajmują około 51 % terenu gminy, a część północna jest zurbanizowana.

Struktura gospodarki w Jaworzu wg branż w 2012 roku przedstawiała się następująco: branża produkcyjna 55 przedsiębiorstw, usługowa 297, handlowa 148, transportowa 27, budowlano-montażowa 93 – razem 620 firm (dane z CEIDG).

W 2012 roku 134 osoby były podatnikami podatku rolnego z tytułu posiadanych gospodarstw rolnych. W gminie działają gospodarstwa agroturystyczne, ale ich liczba nie jest ewidencjonowana.

6. GOSPODARKA PRZESTRZENNA I MIESZKALNICTWO

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ustala przeznaczenie terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określa sposoby zagospodarowania i warunki zabudowy terenu oraz wraz z innymi przepisami kształtuje sposób wykonywania prawa własności nieruchomości.

W planie miejscowym określa się :

a) Przeznaczenie terenów o różnym przeznaczeniu i różnych zasadach zagospodarowania,
b) Zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego,
c) Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
d) Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
e) Wymagania wynikające z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznej,
f) Zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu: intensywność zabudowy, procent pow. Biologicznie czynnej, miejsca parkingowe,
g) Zasady scalania i podziału nieruchomości,

Infrastruktura techniczna istniejąca na terenie gminy Jaworze, obejmująca szlaki komunikacyjne, sieci energetyczne, wodociągowe i gazowe aktualnie zapewnia zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy.

Szlaki komunikacyjne objęte są corocznie remontem i rozbudową poprzez ich sukcesywne ulepszanie, budowę chodników i ścieżek rowerowych.

Sieć energetyczna posiada wystarczającą moc dla zasilania istniejących obiektów i jest w miarę potrzeb rozbudowana przez rejon Energetyczny w Bielsku-Białej.

Teren gminy w przeważającej części wyposażony jest w sieć wodociągową, magistralną i rozdzielczą, z której zasilane jest ok. 70% obiektów.

W okresie ostatnich lat administrator sieci AQUA S.A. w Bielsku-Białej przy współpracy z Urzędem Gminy Jaworze opracował dokumentację i ujął w planach inwestycyjnych dalszą rozbudowę sieci w Jaworzu obejmując jej zasięgiem wyżej położone tereny Jaworza.

Sieć gazowa rozdzielcza średnioprężna zasila w zasadzie cały obszar Jaworza i jest rozbudowana sukcesywnie w miarę realizacji nowej zabudowy.

W okresie administracji Gminy Jaworze została podjęta inicjatywą budowy sieci kanalizacji sanitarnej z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni w Wapienicy.
Realizacja inwestycji została rozłożona na 3 etapy. Obejmuje swym zakresem obszary Jaworza Dolnego i Górnego, w tym centrum gminy z głównymi obiektami użyteczności publicznej oraz obszar Jaworza Średniego, które zostały już zrealizowane i obecnie trwa akcja przyłączania obiektów do sieci. Natomiast etap trzeci obejmujący obszar Jaworza Nałęża jest w trakcie realizacji. Zakończenie inwestycji wraz z rozliczeniem finansowym planowane jest w 2014r.

Urząd Gminy Jaworze planuje w roku 2014r. budowę budynku socjalnego.

Gmina posiada aktualny plan zagospodarowania przestrzennego. W obszarze gminy dominuje zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności – jednorodzinna, wolnostojąca, która tworzy zespoły mieszkaniowe zwarte i rozproszone. Istnieje kilka wspólnot mieszkaniowych, które zarządzają budynkami wielorodzinnymi.

TABELA NR 18: LICZBA MIESZKAŃ W ZASOBIE GMINY

	2010	**2011**	**2012**
Liczba mieszkań w zasobie gminy	21	21	23
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie z zasobów gminy	12	10	9
Liczba mieszkań socjalnych	5	5	5

Źródło: opracowania własne GOPS, dane z referatu Urzędu Gminy zajmującego się zasobem komunalnym w Urzędzie Gminy w Jaworzu

W zasobie gminy znajduje się 1 pomieszczenie tymczasowe.

7. OCHRONA ZDROWIA

W Jaworzu funkcjonuje Gminny Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej świadczący usługi dla ludności w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej i higieny szkolnej. Obecnie w placówce zatrudnionych jest 3 lekarzy, w tym dwóch lekarzy chorób wewnętrznych oraz pediatra. W 2012 roku ze świadczeń opieki zdrowotnej skorzystało:

- Dzieci: 746 osób,
- Dorośli: 3717 osób.

Ponadto w placówce zatrudniona jest pielęgniarka środowiskowa, która w przeciągu miesiąca odwiedza 78 środowisk.

Aktualne potrzeby zdrowotne w Gminie Jaworze:

- Wczesna profilaktyka chorób nowotworowych,
- Profilaktyka chorób układu krążenia,
- Profilaktyka cukrzycy,
- Profilaktyka i zwalczanie otyłości u dzieci i dorosłych,
- Rozszerzenie usług opiekuńczych dla osób samotnych i przewlekle chorych.

Istotnym elementem wpływającym na prawidłowe funkcjonowanie każdego człowieka jest propagowanie wszelkiego rodzaju działań profilaktycznych w celu zapobiegania

chorobom. Gmina Jaworze rozpowszechnia w tym celu informacje mające służyć zarówno zdrowemu stylowi życia jak i promowaniu działań prozdrowotnych, służą temu:

- Profilaktyka raka szyjki macicy,
- Samobadanie piersi,
- Ogólnopolski dzień walki z depresją,
- Zapobieganie zadławieniom,
- Pięć kroków bezpiecznej żywności.

8. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ.

Za niepełnosprawną uważa się osobę, której stan fizyczny lub psychiczny trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie zadań życiowych i ról społecznych. Porównując wyniki badań Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2011 roku z poprzednimi badaniami przeprowadzonymi w 2002 roku w województwie śląskim można zauważyć nieznaczny spadek liczby osób niepełnosprawnych z 560, 7 tys. do 552,2 tys. osób – 11,9% populacji Śląska (w kraju 12%). Wśród nich 53,5% stanowiły kobiety. Istotną różnicę stanowi natomiast wzrost z 122,4 tys. do 207,4 tys. populacji osób niepełnosprawnych wyłącznie „biologicznie" tj. takich które miały całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania podstawowych czynności, a nie legitymowały się formalnym orzeczeniem. Zjawisko to spowodowane jest zaostrzeniem przepisów prawnych dotyczących przyznawania rent z tytułu niezdolności do pracy. Około 33% osób po 65 roku życia w województwie śląskim stanowią osoby niepełnosprawne.

W 2012 roku liczba dzieci niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Jaworza wyniosła 25, a w 2003 roku – 15. Pokazuje to, że w przeciągu 10 lat ilość dzieci wzrosła znacząco, bo o około 70%. Istnieje tylko 1 organ orzekający w sprawie niepełnosprawności dzieci, jest to Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku-Białej. W ubiegłym roku wydał 8 orzeczeń dotyczących dzieci, w 2011 i 2010 po 6 orzeczeń. Orzeczenia wydawane są czas określony.

O niepełnosprawności wśród osób dorosłych orzeka lekarz orzecznik ZUS oraz Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

TABELA NR 19: LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ

Wydane orzeczenia	2010 rok		2011 rok		2012 rok	
	kobieta	mężczyzna	kobieta	mężczyzna	kobieta	mężczyzna
Lekki stopień niepełnosprawności	15	8	15	22	17	15
Umiarkowany stopień niepełnosprawności	14	23	15	18	24	21
Znaczny stopień niepełnosprawności	19	17	13	18	19	10

Źródło: opracowanie Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku-Białej

Z danych, jakie otrzymaliśmy z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku-Białej wynika, że w ciągu ostatnich lat najwięcej Jaworzan otrzymało orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności równoznaczne z całkowitą niezdolnością do pracy - 115, na drugim miejscu orzeczenie o znacznym stopniu równoznaczne z całkowitą niezdolnością do pracy i samodzielnej egzystencji - 96, a najmniej o lekkim stopniu równoznaczne z częściową niezdolnością do pracy- 92. W 2007 najwięcej

osób miało orzeczony lekki stopień niepełnosprawności. W ciągu ostatnich 10 lat wystąpił bardzo duży wzrost liczby osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności, w 2003 roku wynosiła ona 30. Orzeczenia wydawane są okresowo lub na stałe.

TABELA NR 20: LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ

	2003 rok	**2007 rok**
Całkowita niezdolność do pracy i do samodzielnej egzystencji	112	76
Całkowita niezdolność do pracy	181	184
Częściowa niezdolność do pracy	260	264
Ogółem	**552**	**524**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ZUS w Bielsku-Białej

Z powyższej tabeli wynika, że w 2007 liczba osób niezdolnych do pracy w porównaniu do 2003 roku spadła o 28. Największa zmiana jest w części osób z orzeczoną całkowitą niezdolnością do pracy i do samodzielnej egzystencji. W 2003 roku takich osób było 112 a na koniec 2007 roku liczba ta wyniosła 76. Liczba osób z całkowitą niezdolnością oraz częściową niezdolnością do pracy utrzymywała się na tym samym poziomie. Niestety Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Bielsku-Białej odmówił przekazania bieżących danych o niezdolności do pracy dotyczących naszych mieszkańców uzasadniając to brakiem możliwości ich pozyskania z systemu informatycznego.

Wg danych z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w 2013 roku 42 osoby z naszej gminy korzystają ze świadczeń emerytalnych, a 5 ze świadczeń rentowych. 1 osoba ma orzeczoną całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji, a 4 osoby całkowitą niezdolność do pracy. 27 osób, w tym 21 kobiet pobiera dodatek pielęgnacyjny z powodu wieku. W 2007 roku 149 osób korzystało z rolniczych świadczeń emerytalno- rentowych, zatem ogólna liczba uprawnionych zmniejszyła się o 67%.

Wśród klientów GOPS w Jaworzu około 30%, tj. ponad 40 rodzin boryka się z niepełnosprawnością, ta liczba utrzymuje się na stałym poziomie od kliku lat. W tych rodzinach żyją 52 osoby niepełnosprawne, z czego tylko 2 pracują, 7 to dzieci, a 25 pobiera rentę lub emeryturę. Pozostali (18 osób) są nieaktywni zawodowo i nie mają stałych świadczeń z ZUS. Niepełnosprawni klienci GOPS legitymują się w większości umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, a na drugim miejscu stopniem znacznym. Wzrasta stale ilość osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny, a więc niepełnosprawnych w stopniu znacznym i dzieci (w ciągu ostatnich 3 lat o ponad 20%) oraz świadczenie pielęgnacyjne (o ponad 230%). Rodziny są wspierane w formie finansowej, usługowej, poradnictwa i pracy socjalnej. Obserwuje się stały wzrost wydatków na pomoc usługową w miejscu zamieszkania i domach pomocy społecznej, co stanowi i będzie stanowić w przyszłości duże obciążenie finansowe dla gminy.

Mieszkańcy Jaworza korzystają ze wsparcia ze środków PFRON w starostwie powiatowym. W 2012 roku 16 osób skorzystało z turnusów rehabilitacyjnych, 17 osoby z dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne, a 7 z dofinansowania działań zmierzających do likwidacji barier funkcjonalnych.

W związku z tym, że liczba osób niepełnosprawnych, w tym dzieci, stale wrasta i występuje na stosunkowo wysokim poziomie, prognozujemy intensywne narastanie skali problemów społecznych i konieczność wspierania mieszkańców gminy z niepełnosprawnych i niezdolnych do pracy oraz członków ich rodzin. Istotną rolę w skali zjawiska ma sytuacja demograficzna, tj. starzenie się społeczeństwa oraz zaznaczająca się niekorzystna tendencja nieuzyskiwania przez osoby niezdolne do pracy stałych źródeł dochodu z ZUS, co wynika z

braku uprawnień do rent inwalidzkich i rodzinnych oraz emerytur (brak wymaganych okresów zatrudnienia).

9. ANALIZA UWARUNKOWAŃ I POTRZEB LOKALNYCH W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

9.1. Diagnoza problemu.

Z danych ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2011 roku przez Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie metodą ESPAD (Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach) wynika, że napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa. Próby picia ma za sobą 87,3% gimnazjalistów z klas trzecich i 95,2% uczniów drugich klas szkół ponad gimnazjalnych.

W planowaniu i prowadzeniu działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych bardzo ważne jest rozpoznawanie skali problemów na terenie gminy, wzorów zachowań związanych z piciem alkoholu, struktury spożycia oraz zaburzeń życia społecznego i rodzinnego wywołanych nimi. Jednocześnie zgromadzenie danych statystycznych w zakresie uzależnienia nie daje rzeczywistego wyobrażenia o dynamice zjawiska ze względu na „wrażliwość" danych oraz fakt, że te same osoby mogą być wykazywane przez różne podmioty działające w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych.

Z danych pozyskanych z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jaworzu wynika że:

- w roku 2010 prowadzonych było 12 postępowań motywujących do podjęcia leczenia odwykowego (3 skierowano do Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z wnioskiem o nałożenie obowiązku leczenia, 9 podjęło diagnozę i terapię w poradniach i ośrodkach leczenia uzależnień)
- w roku 2011 prowadzonych było 10 postępowań motywujących do podjęcia leczenia odwykowego (2 skierowano do Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z wnioskiem o nałożenie obowiązku leczenia, 8 podjęło diagnozę i terapię w poradniach i ośrodkach leczenia uzależnień).

Z danych Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowych w Bielsku – Białej (dawna Izba Wytrzeźwień) wynika, iż z terenu Gminy Jaworze w roku 2010 dowieziono do wytrzeźwienia 37 osób (w tym 2 niepełnoletnich), w roku 2011 dowieziono do wytrzeźwienia 27 osób, a w roku 2012 w okresie od stycznia do końca października 27 osób. Powodem umieszczenia osób w ośrodku było zagrożenie życia i zdrowia osób będących pod wpływem alkoholu i zakłócanie miru domowego, oraz stosowanie przemocy w stosunku do domowników pod wpływem alkoholu.

Z danych Komisariatu Policji w Jasienicy z siedzibą w Jaworzu wynika, iż w roku 2010 odwieziono do miejsca zamieszkania lub Policyjnej Izby Dziecka - 4 osoby niepełnoletnie w roku 2011 - 3 osoby niepełnoletnie, a w roku 2012 (dane za 10 miesięcy) 2 osoby.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaworzu wynika:

- z powodu zdiagnozowanego problemu alkoholowego pomocy finansowej i pracy socjalnej udzielono w roku 2010 trzem rodzinom, a w roku 2011 też trzem rodzinom.
- z powodu nadużywania alkoholu przez osoby bliskie w roku 2010 pomocą objęto 38 rodzin (w których wychowywano 31 dzieci), a w roku 2011 pomocą objęto 36 rodzin (w których wychowywano 39 dzieci). Ponadto w roku 2011 była prowadzona procedura „Niebieskiej Karty" w 6-ciu rodzinach, gdzie zgłoszono przemoc w rodzinie, a powodem przemocy była nietrzeźwość sprawcy przemocy.

9.2 Zasoby do realizacji zadań programu.

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie motywowania osób do podjęcia leczenia odwykowego, kontroli przedsiębiorców w zakresie przestrzegania prawa na rynku alkoholowym, oraz prac w zespole interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Punkt informacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin prowadzony przez Pełnomocnika Wójta Gminy ds. przeciwdziałania alkoholizmowi, oraz poradnictwo prawne i psychologiczne dla rodzin z problemem alkoholowym dotkniętych przemocą w rodzinie prowadzone przez przeszkolonego konsultanta
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworzu – prowadzenie popołudniowych profilaktycznych zajęć opiekuńczych i wychowawczych w świetlicy, udzielanie pomocy rodzinom z problemem alkoholowym
- Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Jaworzu – realizacja programów profilaktycznych dla uczniów i edukacja rodziców w czasie wywiadówek w zakresie profilaktyki alkoholowej, przemocy rówieśniczej i przemocy w rodzinie
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Bielsku-Białej – udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej dzieciom i młodzieży
- Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej – prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu profilaktyki alkoholowej i przemocy w rówieśniczej w szkołach Gminy Jaworze
- 2 Poradnie Leczenia Uzależnień w Bielsku-Białej, oraz Ośrodek Leczenia Uzależnień i Poradnia Leczenia Uzależnień w Skoczowie – prowadzenie diagnozy i leczenia osób uzależnionych od alkoholu
- Organizacje pozarządowe i kościelne – prowadzenie działalności profilaktycznej nakierowanej na dzieci i młodzież poprzez organizowanie wolnego czasu

9.3. Ograniczenie dostępności alkoholu na terenie Gminy Jaworze.

Ograniczeniu dostępności alkoholu na terenie Gminy Jaworze służą przepisy prawa miejscowego określające zasady usytuowania punktów sprzedaży w odległości nie bliższej niż 50 metrów od obiektów kultu religijnego, szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczych i bieżące kontrole Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków sprzedaży napojów alkoholowych, a także kontrole Policji miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych szczególnie zagrożonych łamaniem ładu i porządku publicznego w ramach realizacji dodatkowych płatnych patroli w okresie letnim.

10. ANALIZA UWARUNKOWAŃ I POTRZEB LOKALNYCH W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW NARKOMANII.

10.1. Diagnoza problemu.

Z danych ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2011 roku przez Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie metodą ESPAD (Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach) wynika, że najbardziej popularnym narkotykiem nielegalnym jest marihuana lub haszysz do używania kiedykolwiek przyznaje się 24,3% uczniów trzecich klas gimnazjów (wzrost o 8,6% do roku 2007), oraz 37,3% uczniów drugich klas szkół ponad gimnazjalnych (wzrost o 9,4% do roku 2007). Z badań wynika, iż 15,5% młodzieży klas trzecich gimnazjów, oraz 16,8% młodzieży klas drugich szkół ponad gimnazjalnych przyznaje się do używania kiedykolwiek leków uspokajających i nasennych bez przepisu

lekarza. Kolejną grupą nielegalnych substancji zażywaną przez młodzież to amfetamina i tak młodzież klas trzecich gimnazjów przyznaje się do zażycia kiedykolwiek tego narkotyku w 4,6% (wzrost o 0,8% do roku 2007), a młodzież klas drugich szkół ponad gimnazjalnych w 8,3% (wzrost o 0,5% do roku 2007). Niepokojącym zjawiskiem jest też odurzanie się legalnymi substancjami wziewnymi i tak 8,7% badanych uczniów trzecich klas gimnazjów przyznaje się do takiego zażywania kiedykolwiek i 5,6% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych.

Z danych uzyskanych z Komisariatu Policji w Jasienicy z siedzibą w Jaworzu wynika, że na terenie Gminy Jaworze zanotowano w roku 2010 – 0 przestępstw narkotykowych, ale już w roku 2011 było ich 5, a w roku 2012 licząc do końca listopada były 4 przestępstwa. Sprawcami przestępstw były we wszystkich przypadkach osoby dorosłe.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaworzu wynika, iż ani w 2010 roku ani w 2011roku nie udzielono pomocy w formie finansowej ani też pracy socjalnej rodzinom z powodu narkomanii, czy też narkotyzowania się któregoś z członków rodziny, natomiast od 2012r. prowadzona jest procedura Niebieskiej Karty w stosunku 1 rodziny, gdzie osoba stosująca przemoc jest uzależniona od środków odurzających.

10.2. Zasoby do realizacji zadań programu.

- Punkt informacyjny dla osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin prowadzony przez Pełnomocnika Wójta Gminy ds. przeciwdziałania narkomanii, oraz poradnictwo prawne dla rodzin z problemem narkomanii prowadzone przez przeszkolonego konsultanta
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworzu – prowadzenie popołudniowych profilaktycznych zajęć opiekuńczych i wychowawczych w świetlicy, udzielanie pomocy rodzinom z problemem narkomanii
- Ośrodek Promocji Gminy Jaworze- prowadzenie zajęć pozaszkolnych o charakterze profilaktycznym, oraz prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych z zakresu profilaktyki narkomanii
- Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Jaworzu – realizacja programów profilaktycznych dla uczniów i edukacja rodziców w czasie wywiadówek w zakresie narkomanii
- Poradnia Psychologiczno –Pedagogiczna w Bielsku-Białej – udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej dzieciom i młodzieży
- Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej – prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu profilaktyki narkomanii w szkołach Gminy Jaworze
- 2 Poradnie Leczenia Uzależnień w Bielsku-Białej, oraz Ośrodek Leczenia Uzależnień i Poradnia Leczenia Uzależnień w Skoczowie – prowadzenie diagnozy i leczenia osób uzależnionych od narkotyków
- Organizacje pozarządowe i kościelne – prowadzenie działalności profilaktycznej nakierowanej na dzieci i młodzież poprzez organizowanie wolnego czasu.

10.3. Grupy docelowe.

Z jednej strony część zadań Programu odnosi się do wszystkich mieszkańców, z drugiej do wybranych grup – osób uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniami, ich rodzin, jak również dzieci i młodzieży.

11. KULTURA, SPORT I REKREACJA.

Gmina Jaworze położona jest w obrębie Pogórza Cieszyńskiego i północnej krawędzi Beskidu Śląskiego. Południowa granica biegnie przez kompleksy leśne szczytów górskich. Położenie gminy u podnóża gór powoduje znaczne zróżnicowanie ukształtowania powierzchni (340-917 m n.p.m.), co stanowi ważny element turystycznej atrakcyjności. Powierzchnia gminy wynosi 2132 ha. Struktura przestrzenna gminy przedstawia się następująco – południowa część jest zdominowana przez tereny leśne, które zajmują około 51 % terenu gminy, a część północna jest zurbanizowana. Tereny zabudowy mieszkalnej i usługowej stanowią 18% terenu gminy, a użytki rolne 31%. Korzystanie z dóbr kultury wpływa korzystnie na jakość życia ludności i zapobiega przejawom patologii społecznych. Sport wpływa na kondycję zdrowotną człowieka. Kształtuje jego osobowość i relacje z innymi ludźmi. Uczy współpracy i współzawodnictwa oraz propaguje zasadę fair play przenoszoną później na życie codzienne. Propagowany obecnie zdrowy styl życia obejmuje właściwą dietę, aktywność ruchową i wypoczynek. Utrzymanie zdrowego ciała ma znaczący wpływ na zdrowie psychiczne oraz zachowanie zdrowych relacji z innymi ludźmi.

Na ternie gminy zlokalizowane są obiekty zabytkowe, głównie z XVII i XIX wieku, przede wszystkim zespół pałacowo-parkowy, kościoły i budynki sanatoryjne, stanowisko upamiętniające istniejącą w Jaworzu hutę szkła, wiele obiektów historycznych należących do składników majątku hrabiego Maurycego Saint-Genois d'Anneaucourt. Wśród licznych obiektów historycznych znajdują się również trzy pomniki.

W Jaworzu funkcjonują dwie instytucje kultury, są to Gminna Biblioteka Publiczna w Jaworzu oraz Ośrodek Promocji Gminy Jaworze. Znajduje się zbudowany przez gminę, a wykorzystywany przez mieszkańców kompleks sportowy z boiskiem do siatkówki, koszykówki, piłki nożnej i kortami tenisowymi. Mieszkańcy mogą również korzystać z boiska piłkarskiego, ścieżek rowerowych, ścieżek spacerowo-dydaktycznych i do uprawiania Nordic Walking, trasy do narciarstwa biegowego. Malowniczo położony amfiteatr na terenie którego organizowane są różnego rodzaju imprezy kulturalne, sportowe oraz okolicznościowe. Odbywają się tam również różnego rodzaju koncerty plenerowe, konkursy i festiwale np.: chórów ewangelickich, orkiestr dętych, kuchni regionalnej, Święto Pstrąga Górskiego, rocznica akcji Klimczok. W 2013 roku odbył się Turniej Europejski „Śląskie do przodu" i konkurs filmowy „Europa Jaworzu".

Na terenie gminy znajdują się trzy baseny kryte. Dwa w obiektach hotelach: SPA Hotel „Jawor" oraz „Villa Barbara" Centrum Zdrowia i Rehabilitacji Spółka z o. o., natomiast trzeci znajduje się w Beskidzkim Zakładzie Leczniczo-Rehabilitacyjnym Szpitalu Opieki Długoterminowej w Jaworzu. Działają Koła Gospodyń Wiejskich Nr 1 i Nr 2, Koło Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Jaworzu, Stowarzyszenie „Nasze Jaworze", Stowarzyszenie Miłośników Sztuki, Towarzystwo Miłośników Jaworza w Jaworzu, Stowarzyszenie KICK BOXING BESKID DRAGON. Funkcjonuje również szereg prężnie działających klubów sportowych w szczególności: Klub Sportowy „Czarni" Jaworze, Łuczniczy Klub Sportowy „X-10" Jaworze. Natomiast przy placówkach oświatowych działają: Uczniowski Klub Sportowy „Dziesiątka" Jaworze, Uczniowski Klub Sportowy „Goruszka" Jaworze, gromada zuchowa 10-GZ – „Wesoła Gromadka Kubusia Puchatka" oraz drużyna harcerska 11-DH – „JMPESSA". Dużym zainteresowaniem dzieci i młodzieży cieszy się Międzynarodowe Szkolne Koło Ligi Morskiej i Rzecznej – znajdujące się w Gimnazjum Nr 1 w Jaworzu, którego głównym zadaniem jest obsługa Muzeum Fauny i Flory Morskiej. Obecnie w organizacji jest nowa siedziba Muzeum Fauny i Flory Morskiej i Śródlądowej w Jaworzu. Prezentowane w nim będą eksponaty mające związek z florą i fauną morską i śródlądową oraz propagujące lokalne tradycje rybackie. Przewiduje się aktywny udział młodzieży szkolnej w poszerzaniu zbiorów muzeum. Obiekt będzie posiadał salę wystawową

i wykładową, narożne akwarium słodkowodne, a jego uruchomienie zwiększy infrastrukturę i potencjał turystyczny gminy. Nowy profesjonalny obiekt Muzeum Fauny i Flory Morskiej i Śródlądowej w Jaworzu zostanie oddany w 2014 r. Mieszkańcy mogą również rozwijać swoja zainteresowania w działających zespołach muzycznych: „Starzy Przyjaciele", Zespół Regionalny „Jaworze", Kapela Podwórkowa „Jaworek" i Orkiestra Dęta „Glorieta". Towarzystwo Miłośników Jaworza w „Galerii Pod Groniem" organizuje posiady o tematyce kulturalnej, regionalnej i historycznej. Ośrodek Promocji Gminy Jaworze w obiekcie „Galeria na Zdrojowej" organizuje wystawy grafiki, malarstwa, rzeźby, spotkania z twórcami ludowymi i artystami, wieczorki artystyczno-twórcze i warsztaty zdrowego stylu życia i żywienia. Jednocześnie Ośrodek Promocji Gminy Jaworze cyklicznie organizuje imprezy okolicznościowe: Majówka w Jaworzu, Jaworzański Wrzesień, Rodzinny Rajd Rowerowy, Rodzinny Rajd Samochodowy, powitanie Nowego Roku. Imprezy te najczęściej organizowane są na gminnym amfiteatrze.

Na terenie gminy mieszkańcy wykazują się dużą inicjatywa kulturalną oraz szerokimi zainteresowaniami. Między innymi funkcjonuje „Izba Pamięci Ekologicznej" prezentująca wykopaliska z terenu gminy, malarstwo, rzeźbę, kolekcję motyli świata i różne ciekawostki. Funkcjonuje również skansen propagujący tradycje i potrawy regionalne. Istniejące na terenie gminy gospodarstwo agroturystyczne organizuje wspólnie z innymi instytucjami wydarzenia kulturalne.

Gminna Biblioteka Publiczna w Jaworzu zapewnia nieodpłatny dostęp do księgozbioru z 14 378 pozycjami książkowymi, czytelni i Internetu. Czytelnicy korzystają także z prasy (16 tytułów) w tym dla dzieci i młodzieży, popularnonaukowej. Stale wzrasta liczba czytelników – w 2010 roku było ich 908, w 2011- 974, a w 2012 – 1150. Biblioteka zajęła I miejsce w konkursie na najlepszą bibliotekę w 2012 r. Instytucja ta od lat prowadzi akcję pod nazwą: „wakacje i ferie w bibliotece", zajęcia w „klubie Skrzata" dla przedszkolaków, lekcje biblioteczne dla uczniów szkoły podstawowej, „paszporty młodego czytelnika" i bierze udział w akcji „Cała Polska czyta dzieciom". W 2012 roku z okazji jubileuszu 150-lecia uzdrowiska w Jaworzu odbył się konkurs literacki pod nazwą „List do hrabiego Maurycego" oraz konkurs plastyczny na plakat promujący tradycje "Nasze Jaworzańskie Uzdrowisko". Były też 3 spektakle Teatru Maska dla dzieci, wystawa malarstwa. W 2011 roku zorganizowano spotkanie autorskie z Renatą Piątkowską autorką książek dla dzieci, konkurs na stój regionalny Śląska Cieszyńskiego, Wakacje z Bolkiem i Lolkiem. W 2010 roku odbyło się spotkanie z Ann Fenby-Taylor, wnuczką Zofii Kossak wypełnione wspomnieniami o babci i promocją jej twórczości. Zorganizowano konkurs fotograficzny pt. „Książka Mój Przyjaciel i Towarzysz Wakacyjnych Podróży".

12. PRZEMOC W RODZINIE, PRZESTĘPCZOŚĆ

Zjawisko przemocy w rodzinie jest zjawiskiem obecnym we wszystkich społeczeństwach. Jest to problem powszechny, który dotyczyć może ludzi bez względu na ich wiek, płeć, status społeczny, materialny czy też poziom wykształcenia. Należy podkreślić, że przemoc w rodzinie przybierać może różne formy, można zatem wyróżnić przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną, jak również zaniedbywanie. Powyższe formy przemocy są przestępstwem podlegającym art. 207 § 1 kodeksu karnego. Polskie prawo ściga sprawców przestępstw przeciwko osobom bliskim.

W ostatnim okresie coraz częściej ujawniane są przypadki przemocy w rodzinie. Dzieje się tak dzięki działaniom informacyjnym, które spowodowały zmiany świadomości społecznej.

TABELA NR 21: LICZBA OFIAR PRZEMOCY W JAWORZU WG NIEBIESKIEJ KARTY

LATA	LICZBA RODZIN DOTKNIETYCH PRZEMOCĄ	LICZBA OSÓB W RODZINACH
2010	6	18
2011	4	9
2012	5	18

Źródło: opracowania własne GOPS, ocena zasobów pomocy społecznej

Z powodu przemocy w Gminie Jaworze w 2012 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przyznał pomoc 5 rodzinom, które stanowiły 3,8% wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną.

W gminie Jaworze działa Gminny Zespół Interdyscyplinarny powołany zarządzeniem Wójta Gminy w 2011r., realizuje on działania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Jaworze 2011-2017. Odpowiedzialny jest za sprawne, szybkie i skuteczne podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą. Jego istotą jest zarówno pomoc ofiarom przemocy, jak i osobom stosującym przemoc w rodzinie.

TABELA NR 22: LICZBA INTERWENCJI KRYZYSOWYCH NA TERENIE JAWORZA

LATA	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
2011	7	28
2012	9	33

Źródło: opracowania własne GOPS z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Z danych uzyskanych z Komendy Policji w Jasienicy z siedzibą w Jaworzu wynika, iż w 2010 roku było podejmowanych 57 interwencji domowych, w tym 24 sprawców zatrzymano w Izbie Wytrzeźwień.

Działający na terenie Gminy Jaworze jeden punkt konsultacyjny udziela porad wspierająco - prawnych dla rodzin zagrożonych przemocą i problemem alkoholowym. W 2011 roku udzielił wsparcia 7 ofiarom przemocy, natomiast w 2012 roku z takiego wsparcia skorzystało 9 osób.

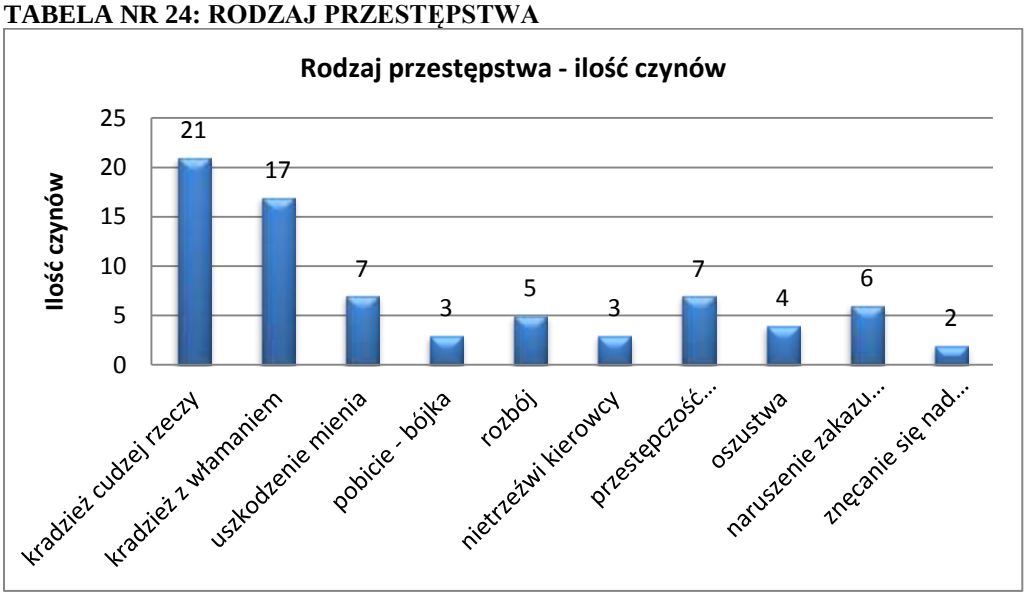
Jednym z równie ważnych i postępujących problemów społecznych jest przestępczość bardzo często ściśle powiązana z przemocą domową.

TABELA NR 23 : RODZAJ PRZESTĘPSTW W 2012r. NA TERENIE JAWORZA

RODZAJ PRZESTĘPSTWA	ILOŚĆ CZYNÓW
kradzież cudzej rzeczy	21
kradzież z włamaniem	17
uszkodzenie mienia	7
pobicie - bójka	3
rozbój	5
nietrzeźwi kierowcy	3
przestępczość narkotykowa	7
oszustwa	4
naruszenie zakazu sądowego	6
znęcanie się nad zwierzętami	2

Źródło: dane z Komisariatu Policji w Jasienicy

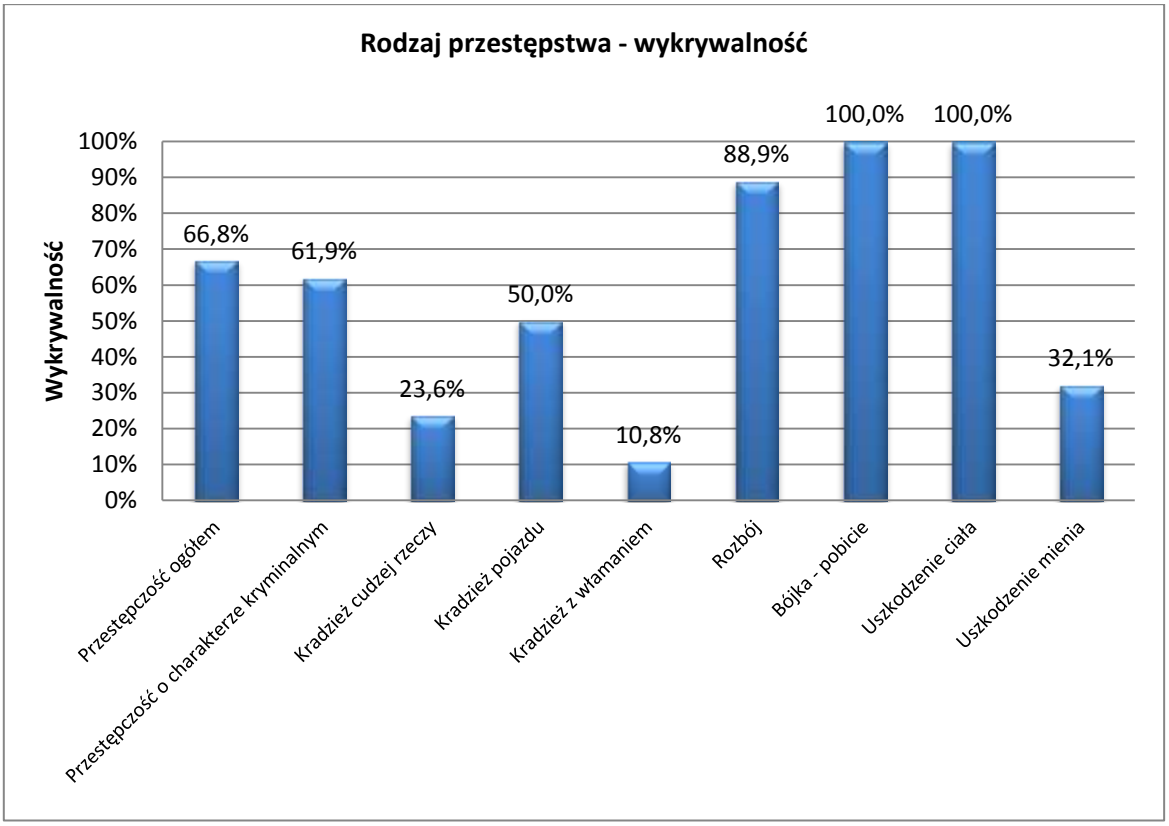
TABELA NR 24: RODZAJ PRZESTĘPSTWA

źródło: dane z Komisariatu Policji w Jasienicy

Prowadzone przez policjantów komisariatu czynności procesowe, operacyjne i działania prewencyjne pozwoliły na osiągnięcie przez Komisariat Policji w Jasienicy z siedziba w Jaworzu w 2012 roku następującą wykrywalność:

TABELA NR 25 : WYKRYWALNOŚĆ

Źródło: dane z Komisariatu Policji w Jasienicy

Na podstawie danych z Komisariatu w Jaworzu należy stwierdzić, iż wzrosła przestępczość, w szczególności w kategoriach takich jak: przestępczość ogółem, przestępczość kryminalna, rozboje. Natomiast odnotowano niewielki spadek przestępczości w

kradzieżach cudzej rzeczy, kradzieży pojazdu, bójkach, pobiciach. Dość znaczny spadek przestępczości odnotowano w zakresie kradzieży z włamaniem i uszkodzenia ciała. Natomiast na tym samym poziomie odnotowano przestępczość dotyczącą uszkodzenia mienia. Niepokojącym zjawiskiem, które w poprzednich latach występowało, lecz nie w takiej skali to przestępczość narkotykowa. Na terenie działania komisariatu nie odnotowano tak drastycznych przestępstw jak: zbiorowe naruszenia ładu, porządku i bezpieczeństwa publicznego. Nie stwierdzono także czynów o symptomach wskazujących na działalność sekt religijnych, subkultur młodzieżowych, rasizmu czy też aktów terroru.

III. PRIORYTETEY, MISJA I CEL GŁÓWNY STRATEGII

1. **Priorytety:**
   - ✓ Wspieranie rodzin w wypełnianiu ich funkcji społecznych, wychowawczych i opiekuńczych,
   - ✓ Aktywizacja osób nieaktywnych zawodowo, w tym osób niepełnosprawnych,
   - ✓ Aktywizacja osób starszych,
   - ✓ Wspieranie profilaktyki uzależnień i przejawów patologii społecznej,
   - ✓ Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży,
   - ✓ Dbałość o kulturę, sport i rekreację drogą do rozwoju społecznego i zapobieganiu patologiom,
   - ✓ Bezpieczeństwo publiczne.

2. **Misja strategii:** Wykorzystanie aktywności osób i rodzin oraz wszystkich zasobów środowiska lokalnego do poprawy jakości życia mieszkańców gminy Jaworze oraz do przeciwdziałania marginalizacji grup społecznych.

3. **Cel główny**: Zbudowanie zintegrowanego systemu oparcia społecznego, umożliwiającego zrównoważony rozwój wszystkim mieszkańcom gminy Jaworze oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu grup zagrożonych marginalizacją.

Wykluczenie społeczne trudno jest zdefiniować, bo stykamy się z kilkoma wymiarami marginalizacji. W Narodowej Strategii Integracji Społecznej dla Polski uznaje się, że wykluczenie społeczne polega na niepodejmowaniu zwyczajowej i społecznie akceptowalnej drogi życiowej lub wypadaniu z niej, a dotyczy osób, rodzin lub grup społecznych, które są dotknięte ubóstwem, którym brakuje „kapitału życiowego" do startu w dorosłe życie (brak wykształcenia, kwalifikacji, umiejętności i wzorców osobowych), które spotykają się z niekorzystnymi procesami społecznymi wynikającymi z dynamicznych zmian życia społecznego, które doświadczają dyskryminacji, nie mają dostępu do dóbr i instytucji społecznych, pozostawały lub pozostają pod wpływem przemocy, manipulacji lub posiadają cechy utrudniające aktywny i konstruktywny udział w życiu społecznym.

IV. CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

1. Cel strategiczny: Wzmocnienie rodziny.

Rodzina spełnia w społeczeństwie podstawową rolę. Stanowi ona pierwsze i najważniejsze środowisko społeczne dziecka, kształtuje jego osobowość, system wartości, styl życia. Rodzice sprawując władzę rodzicielską polegającą na opiece i wychowaniu dziecka, dbają o jego prawidłowy rozwój, zapewnienie zdrowia, edukacji oraz rozwijanie zainteresowań i talentów. Rodzina podejmuje także funkcje opiekuńcze wobec tych członków, którzy wymagają wsparcia usługowego i psychologicznego, w tym osób starszych

i niepełnosprawnych. Nadrzędnym celem działania rodziny powinno być dobro jej członków. Właściwe funkcjonowanie rodziny może zostać utrudnione z różnych powodów, zwłaszcza poprzez zjawiska patologii życia społecznego, brak umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców i opiekunów oraz sytuacje kryzysowe.

Wobec doniosłego znaczenia w społeczeństwie, rodzina powinna być otoczona ochroną państwa, a gmina jest zobligowana do wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji. Model rodziny podlega ciągłym i szybkim przeobrażeniom zbliżając się do wzorców zachodnioeuropejskich. Członkowie rodzin starając się godzić wymogi pracy i funkcje społeczne potrzebują pomocy w przeciwstawianiu się szkodliwym naciskom społecznym i rynkowym. Szczególnie ważne jest zapobieganie degradacji rodziny i widocznemu kryzysowi demograficznemu (ujemny przyrost demograficzny, niska dzietność, opóźnianie wieku urodzenia pierwszego dziecka).

Kierunki działań:

1.1. Diagnozowanie środowiska rodzinnego.
1.2. Zabezpieczanie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.
1.3. Rozwój umiejętności opiekuńczych i wychowawczych rodziców i innych członków rodzin.
1.4. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.
1.5. Dążenie do reintegracji rodziny.

Sposoby realizacji tego celu strategicznego są szczegółowo przedstawione w Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Jaworze, stanowiącym integralną cześć niniejszej strategii.

Wskaźniki realizacji działań to:

- liczba rodzin w gminie objętych: pomocą finansową, usługową, poradnictwem specjalistycznym, wsparciem asystenta rodziny, wsparciem w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- typy rodzin objętych pomocą społeczną,
- liczba rodzin, w których występują przejawy patologii życia społecznego, w tym przemocy w rodzinie,
- liczba rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej,
- liczba osób i rodzin biorących udział w projektach zmierzających do ich aktywizacji społecznej i zawodowej
- liczba i rodzaj zrealizowanych programów aktywizujących.

Ramy finansowe - środki na realizację pochodzić będą ze środków własnych gminy Jaworze, z budżetu państwa oraz pozyskiwanych z innych źródeł.

2. Cel strategiczny: Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Kierunki działań:

2.1 Organizowanie niezbyt licznych oddziałów w szkołach.
2.2 Stwarzanie warunków do zajęć z utalentowaną młodzieżą i ich udział w olimpiadach.
2.3 Prowadzenie zajęć wyrównawczo-dydaktycznych.
2.4 Realizacja zajęć wczesnego wspomagania i zajęć indywidualnego nauczania w przypadkach orzeczeń Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.
2.5 Promowanie i utrwalanie nawyków zdrowego odżywiania poprzez przygotowania zdrowych śniadań i obiadów w przedszkolnych i szkolnych stołówkach oraz uczestnictwo w programach rządowych, bezpłatnych „Szklanka mleka” i „Owoce w szkole”.

2.6 Funkcjonowanie w przedszkolach i szkole zajęć z logopedii.
2.7 Zatrudnianie etatowych pedagogów w szkołach.

Sposoby realizacji – zadania:

1) Ścisła współpraca rodziców z nauczycielami,
2) Wspólne spotkania integracyjne uczniów, rodziców i nauczycieli w czasie organizowanych festynów i dni otwartych w placówkach oświatowych,
3) Prowadzenie ewaluacji wewnętrznej ucznia pozwalająca wcześniej zdiagnozować osiągnięcia i sfery wymagające więcej nakładów pracy pedagogiczno-wychowawczej,
4) Stworzenie możliwości podziału mało licznych oddziałów na grupy o różnym stopniu zaawansowania znajomości języka angielskiego i niemieckiego w gimnazjum,
5) Wprowadzenie dodatkowo możliwości nauki języka angielskiego dla każdego oddziału w gimnazjum przez native speaker,
6) Aktywny udział młodzieży gimnazjum z Koła Ligii Morskiej i Rzecznej w prezentowaniu zbiorów Muzeum Fauny i Flory Morskiej dla odwiedzających.

Ramy finansowe.

Opieka nad dziećmi przedszkolnymi jest zadaniem własnym gmin, a rodzice ponoszą odpłatność ponad 5 godzin bezpłatnych oraz za żywienie, które obejmuje tylko tzw. ”wsad do kotła”. Utrzymanie funkcjonowania stołówek jest kosztem gminy. Istnieją zapowiedzi rządu, iż od września 2013 roku rodzice będą ponosić odpłatność 1 zł za każdą godzinę ponad 5 godzin bezpłatnego pobytu. Na dzień dzisiejszy brak ustaleń ustawowych.

W przypadku funkcjonowania szkół i gimnazjum placówki otrzymują subwencję na każdego ucznia, ale sytuacja demograficzna wpływa bardzo niekorzystnie na koszty funkcjonowania tych placówek, ponieważ koszty stałe funkcjonowania placówek są wysokie, a liczba uczniów się zmniejsza. Stąd gmina bardzo dużo środków własnych musi przeznaczać na utrzymanie oświaty.

W przypadku kosztów dowożenia dzieci niepełnosprawnych do placówek terapeutycznych to jest on uzależniony od ceny wynikającej z corocznego postępowania przetargowego i kształtuje się w kwocie około 80 tysięcy.

Należy nadmienić, że na terenie Gminy Jaworze od 2010 roku w Szkole Podstawowej Nr 1 oraz w Gimnazjum realizowany jest projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej – Edukacja przyszłością Jaworza. Celem projektu jest wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów i zmniejszanie dysproporcji w ich osiągnięciach edukacyjnych oraz podnoszenia jakości procesu kształcenia w celu zmniejszania różnic w jakości usług edukacyjnych pomiędzy dużymi ośrodkami miejskimi i małymi gminami wiejskimi poprzez wdrożenie programów rozwojowych szkół z terenów wiejskich prowadzących kształcenie ogólne.

3. Cel strategiczny: Podniesienie poziomu aktywności osób nieaktywnych zawodowo i ograniczenie negatywnych skutków pozostawania bez pracy.

Kierunki działań:

3.1. Ułatwienie osobom bezrobotnym i członkom ich rodzin pełnoprawnego udziału w życiu społecznym.
3.2. Przeciwdziałanie marginalizacji osób bezrobotnych i ich rodzin.
3.3. Ograniczanie negatywnych skutków pozostawania bez pracy.
3.4. Wyrównywanie szans na rynku pracy dla wszystkich grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem grup dyskryminowanych.

Sposoby realizacji – zadania:

1) Stwarzanie przyjaznego środowiska i wspieranie inicjatyw zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy i prowadzenia działalności gospodarczej.
2) Pomoc socjalna dla bezrobotnych i ich rodzin.
3) Zmniejszanie psychospołecznych skutków bezrobocia: praca doradców zawodowych, pracowników socjalnych, psychologów, prawników, aktywizacja zawodowa, przyuczenie do zawodu, szkolenia i reorientacja zawodowa, akcje edukacyjne, wspieranie samopomocy, kluby pracy i inne.
4) Działania ułatwiające reorientację zawodową rolników i członków ich rodzin.
5) Ułatwienie podjęcia pracy osobom dyskryminowanym, w szczególności poprzez zatrudnienie socjalne.
6) Ścisła współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy i innymi instytucjami rynku pracy oraz organizacjami pozarządowymi, udział w inicjatywach przez nich organizowanych.
7) Udział w lokalnych, rządowych i unijnych programach dotyczących aktywizacji i reorientacji zawodowej.

Wskaźniki:

- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym długotrwale,
- liczba rodzin którym udzielono pomocy socjalnej z powodu bezrobocia,
- liczba osób biorących udział w projektach zmierzających do ich aktywizacji społecznej i zawodowej.

Ramy finansowe - środki na realizację pochodzić będą ze środków własnych gminy Jaworze, z budżetu państwa oraz pozyskiwanych z innych źródeł.

4. Cel strategiczny: Wsparcie osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością ukierunkowane na przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu.

Kierunki działań:

4.1. Pomoc w zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych tym członkom społeczności lokalnej, którzy nie są w stanie zaspokoić ich samodzielnie przy wykorzystaniu własnych środków i możliwości.
4.2. Rozwój infrastruktury mieszkaniowej i taniego budownictwa socjalnego.
4.3. Ograniczanie negatywnych zjawisk społecznych związanych z bezdomnością i zapobieganie ich powstawaniu.
4.4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi udzielającymi pomocy osobom bezdomnym i marginalizowanym.

Sposoby realizacji tego celu strategicznego są szczegółowo przedstawione w Gminnym Programie Wychodzenia z Bezdomności dla Gminy Jaworze, stanowiącym integralną cześć niniejszej strategii.

Wskaźniki realizacji działań to:

- liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w gminie,
- liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych,
- liczba osób, które otrzymały mieszkania, miejsca w schroniskach i noclegowniach,
- liczba osób bezdomnych,
- liczba rodzin w gminie objętych pomocą społeczną z powodu bezdomności.

Ramy finansowe - środki na realizację pochodzić będą ze środków własnych gminy Jaworze, z budżetu państwa oraz pozyskiwanych z innych źródeł.

5. Cel strategiczny: Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych w aktywnym pełnieniu ról społecznych.

Współczesne procesy demograficzne prowadzą do stopniowego starzenia się społeczeństwa. Ta tendencja ma i będzie miała konsekwencje społeczno-ekonomiczne. Zaznacza się wyraźnie problem samotnego bytowania ludzi starszych w środowisku oraz uchylania się przez bliskich od opieki nad chorym członkiem rodziny. Szczególnie ważne jest zapobieganie degradacji rodziny i widocznemu kryzysowi demograficznemu (ujemny przyrost demograficzny, niska dzietność, opóźnianie wieku urodzenia pierwszego dziecka), ale te zadania wymagają interwencji państwa, gdyż daleko wykraczają poza możliwości społeczności lokalnych.

W województwie śląskim 33% osób po 65 roku życia stanowią osoby niepełnosprawne. W Jaworzu osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 18% populacji.

Ze Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020 wynika, że starości towarzyszy ograniczanie ról społecznych, obniżanie wysokości dochodów i poziomu życia, pogarszanie się stanu zdrowia. W obecnych czasach do barier międzypokoleniowych dołączają się bariery w komunikacji wynikające z nowych technologii, co w efekcie zagraża wykluczeniem społecznym i dyskryminacją. Inicjatywy lokalne powinny uwzględniać działania na rzecz poprawy jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych oraz ich aktywizacji.

Kierunki działań:

5.1. Włączanie osób starszych w życie społeczności lokalnej.
5.2. Dostosowywanie systemu wsparcia do potrzeb starzejącego się społeczeństwa.
5.3. Wspomaganie rodzin, w których żyją osoby starsze, przewlekle chore bądź niepełnosprawne w działaniach zmierzających do zaspokojenia ich potrzeb i utrzymaniu ich w środowisku zamieszkania.
5.4. Ułatwianie dostępu osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych do przysługujących im uprawnień i usług.
5.5. Wspieranie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.
5.6. Wspieranie inicjatyw samopomocowych.
5.7. Pomoc w organizowaniu czasu wolnego, form rekreacji i wypoczynku dla osób starszych, niepełnosprawnych lub przewlekle chorych.

Sposoby realizacji – zadania:

1) Prowadzenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.
2) Propagowanie korzystania z oferty ośrodków wparcia, placówek dziennych i służby zdrowia w Bielsku-Białej i powiecie bielskim.
3) Wspieranie samopomocy rodzin i wolontariatu.
4) Udzielanie pomocy finansowej osobom o niskich dochodach na zasadach określonych w ustawach.
5) Obejmowanie ubezpieczeniem społecznym i zdrowotnym osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin, na zasadach określonych w ustawach.
6) Włączenie się do współpracy z sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie zorganizowania i prowadzenia ośrodków pobytu dziennego lub całodobowego dla osób wymagających opieki.
7) Rozwój mieszkalnictwa chronionego.

8) Wspieranie tworzenia i utrzymywania rodzinnych domów pomocy.
9) Udział pracowników służby zdrowia i służb społecznych w szkoleniach w zakresie specyficznych potrzeb i pracy z osobami starszymi, niepełnosprawnymi.
10) Współpraca instytucji gminnych i ponadlokalnych świadczących usługi na rzecz osób z powyższymi dysfunkcjami.
11) Usuwanie barier architektonicznych w miejscach i instytucjach użyteczności publicznej, w gminnych lokalach mieszkalnych.
12) Tworzenie warunków do rozwoju zatrudnienia chronionego.
13) Ułatwienie osobom niepełnosprawnym dojazdu do placówek świadczących dla nich usługi.
14) Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Bielsku-Białej i innymi instytucjami rynku pracy w zakresie tworzenia warunków do zatrudnienia lub rozpoczęcia działalności gospodarczej przez osoby niepełnosprawne.
15) Publikacje w prasie lokalnej lub innych mediach przybliżające zagadnienia związane z integracją.
16) Zapewnienie warunków do samoaktywności ludzi starszych w zaspokajaniu potrzeb kontaktów społecznych – kluby seniora, koła gospodyń wiejskich, koła emerytów itp.
17) Organizowanie corocznych spotkań seniorów z Jaworza, tzw. „Dzień Seniora".
18) Otwarcie zawodów sportowych na udział osób niepełnosprawnych.
19) Nadawanie charakteru integracyjnego imprezom kulturalno-rekreacyjnym organizowanym w gminie.
20) Prowadzenie działań leczniczych, rehabilitacyjnych i profilaktycznych.

Wskaźniki realizacji działań to:
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym w gminie,
- liczba rodzin w gminie objętych: pomocą finansową, usługową, poradnictwem specjalistycznym, wsparciem asystenta rodziny
- liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w projektach zmierzających do ich aktywizacji społecznej i zawodowej,
- liczba i rodzaj zrealizowanych programów aktywizujących,
- liczba i rodzaj realizowanych programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych
- ilość organizacji społecznych skupiających osoby starsze lub niepełnosprawne,
- ilość grup samopomocowych i wolontariuszy,
- ilość mieszkań chronionych, rodzinnych domów pomocy i ośrodków wsparcia ,
- liczba osób niepełnosprawnych, które podjęły zatrudnienie i inne formy aktywizacji zawodowej.

Ramy finansowe - środki na realizację pochodzić będą ze środków własnych gminy Jaworze, z budżetu państwa oraz pozyskiwanych z innych źródeł.

6. Cel strategiczny: Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie, zmniejszenie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują, oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi.

Kierunki i sposoby działań oraz wskaźniki realizacji tego celu strategicznego są szczegółowo przedstawione w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Jaworze uchwalanym corocznie i stanowiącym integralną cześć niniejszej strategii.

Ramy finansowe - środki na realizację pochodzić będą ze środków własnych gminy pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Narzędzia ewaluacji programu:

- Systematyczne zbieranie i analiza danych dotyczących realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Sporządzanie raz w roku (do końca marca roku następnego) sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

7. Cel strategiczny: Zapobieganie powstawaniu nowych problemów narkotykowych zmniejszenie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują, oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi.

Kierunki i sposoby działań oraz wskaźniki realizacji tego celu strategicznego są szczegółowo przedstawione w Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Jaworze uchwalanym corocznie i stanowiącym integralną cześć niniejszej strategii.

Ramy finansowe - środki na realizację pochodzić będą ze środków własnych gminy pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Narzędzia ewaluacji programu:

- Systematyczne zbieranie i analiza danych dotyczących realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii
- Sporządzanie raz w roku (do końca marca roku następnego) raportu z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

8. Cel strategiczny: Wspieranie aktywnego i atrakcyjnego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców gminy, w tym dzieci i młodzież.

Kierunki działań:

8.1. Rozwój instytucji kultury i wzbogacanie oferty w zakresie kultury, sportu i rekreacji.
8.2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
8.3. Wyrównywanie szans rozwojowych w obszarze kultury i rekreacji.
8.4. Promowanie rozwoju zainteresowań.
8.5. Promocja tradycji i twórczości lokalnej.

Sposoby realizacji – zadania:

1) Organizowanie imprez kulturalno-rekreacyjnych, w tym o charakterze masowym.
2) Organizowanie wystaw, koncertów, konkursów.
3) Organizowanie zajęć sportowych.
4) Dbanie o poszerzenie wiedzy i rozwój zainteresowań poprzez działania prowadzone przez instytucje kultury, zwłaszcza skierowane na młodego odbiorcy.
5) Poszerzanie oferty w zakresie zaspokajania potrzeb kulturalnych mieszkańców.

Wskaźniki realizacji działań to:

- liczba i rodzaj zrealizowanych imprez kulturalnych i rekreacyjnych,
- ilość zrealizowanych imprez sportowych,
- ilość kół zainteresowań, konkursów, wystaw i koncertów,
- ilość instytucji kultury.

Ramy finansowe - środki na realizację pochodzić będą ze środków własnych gminy Jaworze, z budżetu państwa oraz pozyskiwanych z innych źródeł.

9. Cel strategiczny: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar.
Kierunki działań:

9.1. Profilaktyka w zakresie przemocy domowej.
9.2. Skuteczna ochrona ofiar przemocy w rodzinie.
9.3. Praca ze sprawcami.

Sposoby realizacji tego celu strategicznego są szczegółowo przedstawione w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Jaworze, stanowiącym integralną cześć niniejszej strategii.

Wskaźniki realizacji działań to:

- liczba sporządzonych i prowadzonych „Niebieskich Kart",
- ilość posiedzeń Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego i spotkań grup roboczych,
- liczba rodzin w gminie objętych: pomocą finansową, usługową, poradnictwem specjalistycznym i innymi formami wsparcia z powodu występowania zjawiska przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy objętych programem korekcyjno-edukacyjnym lub leczeniem odwykowym,
- liczba osób i rodzin biorących udział w projektach zmierzających do niwelacji zjawiska przemocy domowej.
- liczba i rodzaj zrealizowanych programów.

Ramy finansowe - środki na realizację pochodzić będą ze środków własnych gminy Jaworze, z budżetu państwa oraz pozyskiwanych z innych źródeł.

10. Cel strategiczny: Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.
Kierunki działań:

10.1. Profilaktyka w zakresie przestępczości.
10.2. Skuteczna ochrona ofiar i osób zagrożonych.
10.3. Praca z osobami dokonującymi czynów zabronionych i karalnych.

Sposoby realizacji – zadania:

1) Opracowanie i realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych w placówkach oświatowych, we współpracy z Policją.
2) Podejmowanie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości.
3) Monitoring i patrolowanie gminy.
4) Prowadzenie działań interdyscyplinarnych.
5) Zwiększanie bezpieczeństwa na drogach poprzez remonty i przebudowy dróg, chodników, przejść dla pieszych oraz oświetlenia.
6) Rozpoznawanie i stałe monitorowanie zagrożeń oraz problemów społecznie uciążliwych.

Wskaźniki realizacji działań to:

- liczba i rodzaj zrealizowanych programów profilaktycznych i edukacyjnych,
- ilość dodatkowych patroli Policji,
- ilość rozpoznanych zagrożeń.

Ramy finansowe - środki na realizację pochodzić będą z budżetu państwa, ze środków własnych gminy Jaworze oraz pozyskiwanych z innych źródeł.

V. UWAGI KOŃCOWE

Zadania nakreślone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jaworze na lata 2014-2022 będą realizowane w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych, przy uwzględnieniu skali występujących potrzeb społecznych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne jest współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej na szczeblu lokalnym i krajowym.